

ROMANUL

REDACȚIA
și ADMINISTRATIA
Strada Zrinyi N-rul 1/a

INSERTIUNILE
se primesc la admini-
strație.

Mulțumite publice și Loc
deschis costă șirul 20 fil.

Manuscrisele nu se în-
napotază

Colonizările.

Colonizările își au începutul încă în timpuri vechi. Colonizările făcute de Ștefan cel Sfânt, Géza și Béla IV au avut de fapt împopularea unor ținuturi ajunse aproape pustii: au avut așadar tendințe economice, cu excepția celor făcute de Ștefan cel Sfânt, cari au avut drept stimulenți și momente de natură religioasă, servind în același timp pentru înfrângerea Maghiarilor, cari țineau cu îndărătnicie la legea păgână. Aceasta e prima epocă a colonizărilor.

A doua epocă o formează timpurile de după stăpânirea turcească, sub care locuitorii din ținuturile sudice ale țării au părăsit lăcașurile și averile lor pentru a se refugia în alte părți mai puțin primejdive. Colonizările făcute în acest timp sunt dirijate de curtea din Viena; în felul cum au fost executate prevală tendințele politice, cari aveau de scop germanizarea țării și prin germanizare crearea unei populațiuni „de încredere”. Ascușul acestor colonizări s'a îndreptat împotriva Maghiarimei, pe care curtea din Viena voia s'o slăbească cu orice preț și cu toate mijloacele disponibile. Coloniștii sârbi și germani ai episcopului Kollonici și ai baronului de Mereg, coloniștii slovaci ai baronului Haruckern, toți așezați în părțile sudice ale țării, în comitatele cele mai roditoare, au servit deopotrivă politica vieneză. Atât colonizările din prima epocă cât și cele din a doua, deși nu direct, dar indirect au fost păgubitoare poporului nostru, prin faptul, că întinderi de pământ, cari prin firea lucrurilor și în urma situației noastre geografice le udasem

din belșug cu sângele nostru apărând țara, — au ajuns în mâni străine.

Din punct de vedere politic, deosebită importanță au colonizările făcute în epoca constituțională, după anul 1867. Acestea au fost puse exclusiv în serviciul ideii statului unitar maghiar, și ascușul lor era îndreptat împotriva noastră în primul rând. Cu acestea ne vom ocupa mai cu răgaz, pentru a arăta întrucât sunt ele potrivite să turbure bunăînțelegerea, care — după vorbele contelui Tisza — trebuie să domniască între Români și Maghiari. Contele Tisza și-a rezervat doar mână liberă în chestia colonizărilor, e deci de datoria noastră să ne dăm seama ce va face această mână liberă, lucrând după normele cunoscute și în temeiul legilor în vigoare.

Primele încercări de colonizare în era constituțională se fac pe timpul ministrului Szapáry, care cel dintâi își da seama, că singură puterea de asimilare a Maghiarimei nu e suficientă pentru asigurarea supremației maghiare, ca stadiu de trecere la unitatea acestui stat, ci e absolut necesar ca statul să dea mână de ajutor la cucerirea de teren pe seama maghiarimei de „pur sânge”. În era constituțională s'au înființat nu mai puțin decât 42 de colonii (în câteva locuri colonia din punct de vedere administrativ a fost alăturată la cea mai apropiată comună politică) în comitatele: Arad, Bácsbodrog, Torontal, Timiș, Caraș-Severin, Hunedoara, Cojocna, Turda-Arieș, Solnoc-Dobâca, Târnavă-mare și Bistrița-Năsăud, — așadară cu excepția Bácsbodrogului toate comitate cu locuitori români. După comitate sunt în Caraș-Severin

11 colonii, în Timiș 9, în Torontal 6, în Bácsbodrog 5, în Arad 2, în Hunedoara 2, în Turda-Arieș 2, în Cojocna 2, în Solnoc-Dobâca 1, în Târnavă-mare 1, în Bistrița-Năsăud 1. Dela anul 1880 până la 1894 colonizările se fac fără sistem, fără un plan bine definit, după buna chibzuință a conducătorilor acestei mișcări. În anul 1894 se votează legea colonizărilor, care oferă ajutor mult mai mare coloniștilor, dar în schimb asigură statului un control mult mai riguros și restricții în ce privește dreptul de înstrăinare a moșiei primite din partea statului. Coloniștii primesc o moșie în întindere între 15 și 37 jug. cad., de regulă în întindere de 20 jug. cad. împreună cu o casă și toate acareturile, pentru suma de cor. 7000. Cu suma de cor. 2000, despre care viitorul colonist trebuie să producă actele legale că o are, se acoper cheltuielile începutului, îndeosebi se procură uneltele și vitele necesare la economic. Pentru achitarea prețului de cumpărare al moșiei, colonistul primește un împrumut amortizabil în timp de 50 de ani, în anuități de câte cor. 250, începând cu anul al 4-lea al luării în posesiune, — avându-se în considerare greutatea începutului. Întinderea de pământ necesară clădirilor și instituțiilor publice o oferă statul gratuit. Întinderea de pământ cuprinsă de aceste colonii e de 124, 797 jug. cad., cu un număr de 78,942 locuitori — la finea anului 1910.

În condițiile înșirate mai sus s'au înființat 22 din cele 42 de colonii; ultima colonie s'a înființat la anul 1909, fiind în fruntea ministrului de agricultură Darányi, inspiratorul proiectului de lege despre colonizări, care

Scrisoarea unei nemulțumite.

De Ion Agârbicean.

Dragă Mario,

Toată ziua m-am certat cu mama și cu tata, ceace, de bună seamă, nu e frumos dela o fată bine crescută ca mine. Sunt sigură că asta e și părerea ta. Dar cred că mă vei desvinovăți, îndată ce-ți voi spune despre ce-a fost vorba. Vai, nu le ceream o haină nouă pentru o nouă petrecere, căci, durere, suntem în Păreseni, și până la adunarea Asociațiunii, colo la vară, știu că n'am să mai dansez. Dar chiar de monotonia asta în care suntem ursite să trăim acum, mă plângeam azi dimineață părinților mei. Ne sosise poșta și, ca de obicei, cercetai repede foiletoanele gazetelor, și, tot ca de obicei, nu întâlnii nimic pentru mine. Când zic pentru mine, înțeleg pentru noi fetele, o poezioară, o nuvelă care să ne intereseze și pe noi și să ne facă o clipă bună de lectură plăcută. Politică și iar politică, până și în foiletoane!

Văzând că arunc cu mânie gazetele, tata se uită mirat la mine și mă întreabă: „Ce-i cu tine fată?”

— „Sunt iritată la culme”, îi răspund, „că eu n'am nici odată ce ceti în gazetele dumnilale. Dumneata nu scapi nici un șir, dela primarticol până la noutăți, până la telegrame. Mi-e năcaz când te văd cu câtă poftă cetesti, pentru că mi-ar plăcea să pot face și eu tot așa. Îți poți închipui:

n'am nici o distracție. Afară plouă, ninge, șueră viscolul: nici chiar o plimbare nu poți face pe-o vreme așa de nestatornică și de urită. Acum, ce n'ăș da, să am și eu de cetit, ceva proaspăt, în fiecare zi, cum ai dumneata. Dar se vede că redactorii gazetelor noastre cred că n'ăș familii nu e decât tatăl, se vede c'au uitat cu toții că sunt pe lume și fete tinere”.

Tata a început să-mi spună o mulțime de lucruri despre datorința ziarelor naționale, despre însemnătatea chestiunii naționale care, cică, a eșit acum la suprafață; că redactorii de azi trebuie să-și pună toată munca pentru ca să fie cât mai bine slujită cauza poporului, — în sfârșit că azi ori cărei domnișoare de român nu i permis să fie străină de chestiunea mare ce se agită, că trebuie să simțim și noi ca ori care român. În consecință, lectura lui poate fi și lectura mea.

Și, tot ca o consecință, tata ieă gazeta de pe masă, îmi arată un titlu, și mi-o pune sup nas! Îți poți închipui ce-am făcut: am luat gazeta și am aruncat-o pe covor.

Tata s'a mâniat, mama s'a aprins ca focul, că „ce purtare-i asta?”

Tata mi-a zis: „Dacă vrei să cetesti nuvele și poezii, ai două reviste, una dela Sibiu, alta dela Orăștie. Nu căuta literatură aleasă în ziare. Ziarele au altceva de făcut. Ele sunt sămănătoare de idei, și mai ales ele poartă lupta pentru biruința ideilor, pentru popularizarea lor. Ast-

fel dacă întâlnim în foiletoanele lor o bucată pur literară pe săptămână, să ne fie de-ajuns”.

Eu i-am reflectat că nu-s de aceeași convingere, că rămâne destul loc într'un ziar și pentru politică, dar spațiul ce-i sub linia neagră, pe două fețe cel puțin să fie tribuna purei literaturi.

— „Literatură pură fac revistele, îmi zise acum și mama. Ceteste că ai două”.

— Dar n'am ce ceti nici acolo, scumpii mei, am isbucnit și mai cu patimă. Ce să cetesti? Nuvelele de-acolo nu-s decât povești sarbede. Nimic nu te încântă, nimic nu te face să visezi. Asprirea victii iese la iveală din toate șirele. Nu-i poezie, nu-i ideal, nu-i farmec.

Nu știu pe ce voce înălțată voi fi spus cuvintele acestea, dar știu că mama mi-a zis: „Neruşinato!”

De-aici, apoi, cearta s'a continuat toată ziua. Am și plâns, mi se părea că, cu cât ni se încrușau mai des părerile, cu atâta mă înstrăinam mai tare de părinții mei. În sfârșit ce să-ți spun? N'am ajuns la nici o înțelegere, și mama la urmă a făcut un gest desperat că nu mai stă de vorbă cu mine; prin gestul acela părea că mi-a zis: „Ești nebună”.

De aceea vreau să stau de vorbă cu tine, scumpă Mario; sunt convinsă că amândouă ne înțelegem.

Spune-mi drept de când n'ai mai cetit tu ceva în românește ca să-ți placă? În poezii nu-s decât plângeri și iarăși plângeri; suspine și lacrimi. Pentru ce? Pentru o nimica toată! Poezii

proiect plănuia să pună la dispoziția guvernului suma de 120 milioane cor. pentru cumpărări de moșii, în prima linie în Ardeal. Dela 1909 până azi acțiunea de colonizare a pauzat.

... Cortesi răgușiți, vizitii emeritați, industriași și negustori scăpătați și abia ici-colea câte un plugar, se resfață, din bunăvoința guvernului și prin ajutorul protectorilor lor, în case construite după cele mai riguroase cerințe ale igienei, și stăpânesc moșioare, cari toate deopotrivă, pot fi considerate ferme de model. Niște *vântură-țară*, niște *a tunat și s'au adunat* au fost puși pe îngrășat de stat — îmi spunea cu amărăciune un țaran de-al nostru, desigur cu multă dreptate. „Noi plătim birurile cele grele, feciorii până la unu slujesc împăratului ani de-a rândul, iar când ar vrea și ei să se vadă cu casă și masă, n'au unde, trebuie să ia drumul Americii, ori să cutreere țara în lung și în lat, să-și capete o bucătură de pământ, că hotarul l'a împărțit erariul la toți trași-împinșii.” În viața comunală coloniștii sunt oameni de pricină; cu neobrăzarea celui pripășit, ei vreau să aibă cuvânt hotărâtor în treburile comunale; administrația, lucru firesc, le dă tot concursul. La alegerile parlamentare coloniștii sunt elementele de disordine, li groază țaranilor noștri să se apropie de șirele lor, căci coloniștii se îmbulzesc în răcnete dobitocești la urnă. Te cuprinde scârba, când vezi că astfel de „cetățeni”, „ostași ai ideii” — cum îi numesc foile maghiare, hotărăsc în multe cercuri românești soarta mandatului de deputat.

Sporul făcut de astfel de colonii e dintre cele mai slabe, ceea ce altcum e foarte firesc. Cu un vițel bunișor ar putea să-și plătească anuitatea după împrumutul acordat de stat, chiar și arândă ar trebui să plătească întreit. Și cu toate astea, cu foarte puține excepțiuni — după cum însuși contele Tisza a recunoscut — guvernul a crescut, cu jertfe enorme bănești, mai bine zis cu o risipă criminală, „plante de vitrină”, lipsite de orice trăinicie. Esperiențele triste făcute de guvern deoparte, de altă parte criza financiară ce bântuie țara, sunt motivele, cari au determinat pauzarea mișcării colonizărilor.

Declarațiile făcute de contele Tisza în ziua de 7 I. c. ca răspuns la atacurile contelui

Apponyi, nu înseamnă nici un progres, nici o întoarcere spre bine pentru noi. Ne-a spus doar împede Măria Sa, că, atunci „când puterea propagativă a clasei proprietarilor mici maghiari va trimite roiuri din sânul său, cari vor voi să cumpere proprietăți mari, își va ținea de datorie guvernul să vină într'ajutor acestor curente spontane, acordându-le credite favorabile și tot felul de ajutoare, prin cari, în mod esențial, se poate asigura succesul lor”. Cu alte cuvinte, guvernul Măriei Sale va continua după același sistem, cu același tendințe, să creeze colonii; țărănimea maghiară trimite doar zi de zi nenumărate roiuri spre America, cari în mare parte pot să rămâie aici, dacă guvernul va înființa colonii.

Colonizările — trebuie să o recunoaștem — sunt o necesitate pentru țara noastră, ele sunt unul din mijloacele cele mai eficace ale unei politici de proprietate națională. Așa însă cum le-au practicat guvernele de până acum și se vor face și în viitor, sunt o adevărată plagă pentru țărănimea noastră; prin ele guvernele seamănă vânt, ca să culeagă furtună; ele au ridicat valuri de adâncă nemulțumire în sânul populației românești și nu vor înceta să fie o piedecă dintre cele mai serioase pentru realizarea dorinței tuturor: conviețuirea pacinică.

Cu adevărat îmbucurătoare vor fi rezultatele colonizărilor numai atunci, când guvernele vor accepta propunerea comitetului de a coloniza moșiile cumpărate cu țărani din ținuturile respective. Altcum chestia colonizărilor va fi o chestie nu numai „gingașă”, ci din cele mai grave.

Triar.

O lămurire prețioasă: România e Primus inter pares în Balcani.

Pentru d. Elie Bărbulescu, prof. universitar în Iași.

În revista „Viața Românească” 1914 anul IX, Ianuarie, nr. 1. citesc, la pagina 89 într'un articol intitulat „Din lumea balcanică, imperativul istoriei, noile orientări politice și România în Balcani”, pe lângă altele, și rândurile următoare:

„Sfârșitul războiului al doilea balcanic prin alipirea noastră la Greci împotriva Bulgarilor, înde-

sebi, a arătat nu numai că eu văzusem just, și în conferință și în cărțile mele, și că foarte mult greșiseră, în judecarea evenimentelor ce aveau să se desfășure în viitor, acci cari un lung șir de ani, fără să observe istoria, *afățau* la noi, împotriva Greciei cu care apoi aveam să colaborăm...”

Nu pentru prima dată am avut neplăcerea să ne izbim de aserțiunile pe cât de eronate pe atât de absurde ale dlui Elie Bărbulescu în chestia balcanică și în deosebi în chestia noastră culturală și națională a Macedo-rom. Între vederile bărbaților de stat români și cele ale dlui profesor Bărbulescu a existat, există și va exista o deosebire profundă. Și lucrul este firesc să fie așa, deoarece în toate timpurile mentalitatea unui profesor unilateral nu poate să fie la fel cu mentalitatea subtilă a unui bărbat de stat iscusit în chestiile politico-diplomatice. Chiar felul cum se exprimă d. Bărbulescu lasă destul de dorit, și ca fond și ca formă și printre rânduri s'ar înțelege, că România noastră este într'o situație inferioară celorlalte state din Balcani; deoarece, d. Bărbulescu ne vorbește, că noi ne-am alipit de Greci, ca și când ne-am fi alipit de tripla alianță sau tripla înțelegere sau nu știu de ce mare și tare stat european. Când lucrurile stau cu totul dimpotrivă, noi am sărit la timp în ajutorul atât al Grecilor cât și al Sârbilor, și-lind pe Bulgari, cari n'au vrut să fie seamă de forță noastră, să capituleze și să semneze tratatul de pace din București din 28 Iulie (10 August) 1913.

Din felul cum s'au desfășurat evenimentele reiese, până la evidentă și fără contradicție că rolul României a fost covârșitor și ea cu drept cuvânt este considerată astăzi în concertul european *primus inter pares* în Balcani.

Că d. profesor Bărbulescu nu văzuse just, nici în conferință, nici în cărțile sale este faptul, că d. profesor atribuie Românilor apucături absolut incompatibile cu linia de conduită a bărbaților de stat români în Balcani.

D. Bărbulescu, nici mai mult, nici mai puțin, aduce grava acuzație, că foarte mult greșiseră, acei cari un șir lung de ani, *afățau*, la noi, împotriva Greciei cu care apoi aveam să colaborăm. Pentru noi cari suntem în curent cu toate dedesubturile politice și diplomației românești în Orientul european și îndeosebi macedonean, linia de conduită a bărbaților de stat români, fără deosebire de nuanță de partid, a fost corectă și leală nu numai față de împărăția turcească, ci și față de celelalte elemente cu cari Români noștri erau vecinici în luptă de rasă. Niciodată politica românească nu a îngăduit printre mijloacele de propagandă violentă, asasinatul, dinamita etc. practicate cu mult succes de către Greci, Bulgari și Sârbi. Români nu se serveau de asemenea mijloace barbare nici în cazul când se găseau în cea mai posibilă legitimă apărare. Ei căutau să menție pe Români la limba și credința strămoșească numai prin mijloace persuasive, d'accea factorii lor principali de propagandă au fost numai școala și biserica. Poate că mi se va obiecta: dar care a fost rolul așa zișilor armatoli aromâni? N'au fost ei organizați la fel cu anțății la Greci și

noștri de azi văd viața în negru, aici e tot răul. Mai înainte se tipăreau versuri pe cari le perorau tinerii cu avânt; ce mă privește pe mine îți spun drept că gustam în măsură mai mare avântul cutărui declamator decât frumsețea versului. Dar unde vom întâlni azi versuri cari să vibreze cu adevărat în inimile noastre? Unde e cântecul din poezie, unde e preamărirea vieții, a frumsetii, a iubirii? Cetit-ai tu de curând versuri după cari să rămâi în visare, și să dorești a fi tu în locul celei cântate? Eu n'am întâlnit!

Dar, apoi, schițele și nuvelele! Dacă nu-i un subiect dela țară, api vei întâlni unul desigur foarte întunecat! O dragoste fericită, de pildă, nu vei afla în toate scrierile sumbrilor noștri autori. Cu câtă plăcere am ceti noi astfel de nuvele sau romane! E vr'un păcat că vrem să cunoaștem ce-i frumos în viață și plin de lumină? Sunt de vină eu și tu că nu ne putem însufleți de scrieri în cari totul se îmbracă în negru? Suntem noi de vină că ni-s sufletele luminoase?

Cred că ești de aceeași părere cu mine când îți spun că autorii noștri de versuri sau de proză, n'au ochi să vadă frumsetile vieții. Știe-i Dumnezeu cum au îmbătrânit așa de îngrabă încât ochiul lor să poată rămânea împăinjenit!

Pentru că e absurd ce spune tata! El zice că

viața e o realitate aspră, mai ales viața noastră a Românilor din Ungaria; zice că sunt puține clipe de elevare, și că scriitorii, ca mai sensibili între muritori, nu pot să prindă decât ceea ce e mai caracteristic în viața noastră; că, în sfârșit, la noi chiar și literatura trebuie să îmbrace haină de luptă.

Nu e viața o aspră realitate, ci autorii noștri sunt orbi.

Ce? Să treacă fără să te ieă în seamă pe lângă tine care ești o floare plină de străluciri, să treacă cu ochii închiși, ca mai pe urmă să poată spune că viața e o realitate aspră? Să aprobăm atitudinea asta a autorilor noștri? Cum? Azi nu mai sunt ochi negri ca mura, albaștri ca văzduhul ori verzi ca marea? Azi nu mai sunt fete cari își mlădie trupșorul cum se mlădie trestia în vânt?

Și, las' că pe noi încă nu ne vad, dar apoi sunt orbi cu totul când e vorba de vr'un tânăr: scot din el sau un netrebnic, sau un nerod, sau, în cazul cel mai bun un om de toate zilele. Autorii noștri nu mai vad în tinerii de azi ceea ce sunt tinerii în toate timpurile: niște zei străluciți cari ne zimbesc cu sinceritate. Cum? Azi să nu mai fie tinerete? Și cântecul tineretii să nu ni-l mai cânte nime, în versuri sau în proză?

Sunt subiecte senine, sunt subiecte luminoase,

ci, nenorociții aceștia se vede că-s blăstârnați și nu le vadă!

Nici odată n'am regretat atât de mult ca azi că nu sunt scriitoare! Le-aș da eu o pildă, văd ce pildă strălucită! Le-aș arăta că este fericire în viață... Inchipueți, dragă, de-o săptămână am făcut o cunoștință nouă! Nu ne-am vorbit o vorbă, dar ne vedem în fiecare zi, și nu pot să-și spun ce cântec dumnezeesc îmi umple ființa întregă! E un doctor în drepturi, candidat socialist de-o săptămână în orașul nostru. În toată după-amiaza, la aceeași minută, trece pe sub ferestra mea. Îl simt când se apropie, chiar dacă nu e în bucătărie; se uită la mine uimit și eu mă uit la el ca la un zeu de care mi-e frică. Toată ziua trăiesc pentru clipa când trece pe lângă noi. Doamne! Mi se pare că și el e de vină că ne mulțămim cu foiletoanele și nuvelele din revistele noastre. Până acum tot le mai citeam. Și mi se pare că ochii lui mi-au dat putere să mă cert azi toată ziua cu părinții... Dar ce pot eu să-ți spun, dacă nu sunt scriitoare! Dacă fi pe undeva pe aproape un autor de-al nostru m-aș duce la el, l-aș săruta pe frunte, l-aș duce la mine acasă să mă vadă cătu-s de fericită și să-l pot face și pe el fericit. Căci sunt convinsă ar fi pe deplin fericit când mi-ar scrie fericirea mea!

A ta Dorina

comitajii la Bulgari? Nu exista nici un fel de analogie între cei dintâi și între armatoli. Aceștia erau aceste corpuri de rezistență și de apărare, bine constituite și solid organizate, în cele mai multe centre recunoscuți de autorități, pe câtă vreme antartii și comitajii răspândeau teroarea asupra ținuturilor în cari populația nu se declara solidară cu politica Patriarhatului sau Exarcatului.

Până în prezent nu se citează nici un caz precis, care să confirme aserțiunea dlui profesor Bărbulescu că Românii au avut într'un șir lung de ani, tristul rol de a ațâța pe Românii din țară împotriva Grecilor.

Dar în schimb Grecii de pretutindeni au avut o atitudine scandalos de provocatoare față de Români și în deosebi de Aromâni și de politica lor blândă, pacinică și cu desăvârșire creștinească.

D. Barbulescu, care se pretinde un profund cunoscător al trecutului istoric, inclusiv al celui balcanic, știe, că în anele chestiunii noastre culturale și naționale, nu există nici un apel care să emane dela o autoritate românească cu spirit de dușmănie și ură față de celelalte naționalități conlocuitoare cu noi.

Un fapt caracteristic și care a stârnit admirația întregii lumi civilizate s'a petrecut la 1905, când Patriarhatul văzând că sublima Poartă promovează interesele naționale ale elementului românesc din Pind și Macedonia prin octoarea iradelei din 9 Mai 1905, a decretat și I. P. S. Sa desființarea Românilor prin toate mijloacele licite și ilicite autorizând chiar asasinatul, Ministerul afacerilor străine din România, adresează o circulară autorităților școlare și bisericești din Macedonia, ca să pomenească în rugăciunile lor pe I. P. S. Sa patriarhul ecumenic din Fanar, care în rătăcirile sa, urmărește exterminarea Românilor. Apoi, că noi n'am fost niciodată agresivi, o pot mărturisii toți aceia, cari ne-au vizitat la noi acasă și au avut prilejul să se convingă de *visu și auditu* de nelegiuirile ce am îndurat din cauza că luptam pentru triumful politice civilizatoare a României în peninsula balcanică.

În toate conflictele noastre diplomatice cu Grecia vina a fost totdeauna din partea acesteia din cauza că bărbații ei de stat n'au avut nici o măsură în judecarea chestiunilor. Absurditatea lor mergea până acolo încât să conteste însăși existența unui alt element în Macedonia, afară de cel prin excelență elen.

Când noi Românii avem în fața noastră niște adversari, cari contestau ori ce drept României și românismului și prin urmare ori ce amestec în chestiile orientului, cum putea să existe prietenie, și încă prietenie sinceră între Grecia și România? Și dacă astăzi există aceasta se datorește, nu trecutului istoric al dlui Bărbulescu, ci spiritului de prevedere politică a regelui Carol și al guvernului său, care a știut să dea lecția convenită Bulgariei îngâmfate în avantajul Greciei și Serbiei.

Noi nu suntem alipiți nici de Grecia nici de Serbia și nici nu ne-am gândit să ne alipim de aceste state printr'o alianță în regulă.

Declarațiunile regelui Carol și ale bărbaților de stat români cu răspundere în politica României, sunt categorice: *că există o așa de mare comunitate de interese între aceste state balcanice încât am putea zice că este și mai importantă decât o alianță scrisă.*

Toțuș această comunitate de interese n'a contribuit până în prezent la aplanarea conflictelor greco-sârbești pe de-o parte și greco-românești și sârbo-românești pe de alta, în teritoriile Macedoniei încăpute în mâinile Greciei și Serbiei.

D. Bărbulescu trebuie să știe și să se convingă că Sârbii și Grecii sunt inconvingibili în apucăturile lor imperialiste și cred în ușurința lor fenomenală, că națiunile se desființează în 24 de ceasuri chiar în secolul al XX-lea.

Din nenorocire constatăm, că și d. Bărbulescu este incovingibil în păreriile sale asupra Grecilor și Sârbilor și susține cu perseverență că Românii au ațâțat în țară împotriva Grecilor.

Nu uita, dle Bărbulescu, proverbul latinesc: *errare humanum est, perseverare...*

Nu este nici plăcut, nici folositor să scormonim un trecut așa de regretabil, așa de înjositor pentru secolul în care trăim.

Atât deocamdată.

Pyrrhus*).

*) Cu acest pseudonim iscălește unul din cei mai de seamă bărbați politici ai Românilor macedoneni. N. Red.

Consiliu de coroană la București. Mercuri la orele 11 jum. dimineata, s'a ținut un consiliu de miniștri la palatul regal din București sub președinția M. S. regelui Carol.

În acest consiliu s'a discutat numai cu privire la modificarea constituției.

D. I. I. Brătianu, președintele consiliului de miniștri a arătat punctele ce urmează să fie modificate și a expus în linii generale în ce sens vor fi făcute modificările.

M. S. regele — după câte s'a putut afla — a intervenit pe lângă d. I. Brătianu în sensul ca să expue și în parlament intențiunile guvernului cu privire la reforma agrară și la acea electorală, pentru ca astfel să se poată face o discuție cât mai largă în jurul acestor reforme. Suvveranul și-ar mai fi manifestat dorința că ar fi bine să se ajungă la un acord între partide în privința reformelor.

Comitatul Solnoc-Dobâca și înțelegerea cu Românii. Comisiunea administrativă a comitatului Solnoc-Dobâca, ținându-și adunarea obișnuită sub președinția comitetului suprem contele Balázs Bethlen a discutat și asupra chestiunii românești. Contele Gyula Eszterházy luând cuvântul a întrebat pe inspectorul Gombkötő, dacă a primit vre-un ordin dela guvern referitor la modificarea legii școlare apponyiane, așa cum a rezultat din vorbirea primului ministru. Răspunzând inspectorul că un astfel de ordin până acuma nu a primit, contele Eszterházy a făcut propunerea comisiunii să oblige pe inspectori ca imediat ce primesc ordinul amintit să-l înștiințeze, ca să poată lua măsurile necesare. Președintele a închis discuția, declarând că, odată ce tratativele cu Românii au eșuat, nimeni nu trebuie să se mai ocupe de această chestiune.

Nouii nemulțumiri între Rutenii din Galiția. După cum se știe, în urma înțelegerilor dintre Rutenii și Polonii din Galiția pe tema unei noi reforme electorale, guvernul central din Viena a ținut să comemoreze această dată istorică politică, decorând pe șefii cari au reușit să înfăptuiască împăcarea. Cu această ocazie însă, s'au ivit noi nemulțumiri printre Rutenii și se crede că din aceste nemulțumiri ar putea deruta din nou toată înțelegerea. Rutenii își motivează nemulțumirea că șefii lor au fost distinși cu decorațiuni mai inferioare celor cu cari au fost distinși șefii Polonilor. Fapta se comentează în toate cercurile politice.

Înțelegere numai cu renegații și prin „cultura” maghiară. Cons. cultural maghiar „Orsz. Közművelődési Tanács”, ținându-și alaltăieri adunarea anuală obișnuită, a luat în desbatere și chestiunea de naționalitate, în legătură cu tratativele româno-maghiare.

Președintele Coloman Széll se declară dela început contra unei înțelegeri cu Românii. Cel mult — a spus el — se pot lua în vedere plângerile acelor indivizi, cari deși sunt de „buze străine” se declară maghiari și nu sunt dușmani ai „ideii”.

Urmează apoi Coloman Árkay, care arată pericolul ce amenință țara din partea naționalităților. Árkay e de părerea, că nu trebuie eliberată diploma de ori ce natură pe seama acelor, cari nu vorbesc și scriu ungurește. Etc.

În sfârșit — ce ironie! — consiliul constată că printre naționalități e cel mai mare procent de analfabeți, drept aceea se recomandă guvernului ca să răspândească *cultura maghiară* prin acele părți înapoiate.

Numai de ar ști onor. consiliu, că tocmai acea cultură tâmpește și ține în întunec.

Nagy Jenő,
specialist pentru dinți artificiali fără pod
CLUJ—KOLOZSVAR
(La capătul străzii Jókai, în casa proprie.)
Pune dinți și cu plătiri în rate favorabile,
Ordinează ziua întregă.

(97—)

Chestiunea românească în cameră.

Arad, 13 Martie.

Ca o rază purificatoare a străbătut atmosfera viciată de emanațiile șovinismului, în camera ungară, discursul de ieri al deputatului Zoltán Désy, care deși în opoziție (mirum!) ține să rămână cinstit și nu se abate dela principiile democratice.

Cu sinceritate demnă de un om conștiu a spus, că el *vrea executarea legii de naționalitate* și că numai corupția și samovolnicia, care se resimte și asupra poporului maghiar, apasă naționalitățile din țară. Dsa nu se miră de ce se vorbește și se scrie în străinătate despre Ungaria, *chiar și ce scrie Scotus Viator, totul e adevărat.* Aprobă dispozițiile luate de oamenii mari ai trecutului, cum au fost bunăoară *Deák și Eötvös*, pentru egala îndreptățire a naționalităților, cari însă datorită miopiei altor guverne, au rămas literă moartă.

Astfel s'a putut întâmpla că spre rușinea Europei civilizate, cele peste trei milioane de Români din Ungaria abia își pot trimite câțiva deputați în parlament. Nu se teme — a spus deputatul Désy — că dându-li-se Românilor deplină libertate culturală, aceștia vor întrece pe Maghiari; va fi numai o emulație salutară și pentru unii și pentru alții, — iar dimpotrivă vor tânji de ambele părți. D. Désy, după cum singur a spus, a trăit printre Români, i-a cunoscut și i-a iubit, căci sunt un element inteligent, predestinat pentru democrație.

Acest discurs al deputatului Désy plin de sinceritate și energie se ridică deasupra tuturor discursurilor rostite în chestiunea românească din partea Maghiarilor. De aceea, într'un moment solemn, *a fost aplaudat atât de opoziție, cât și de guvernamentali;* însuș contele Tisza îl aproba adeseori pe orator. Peste tot a creat un început de atmosferă mai curată care, de și-ar da seama cu toții, ar trebui păstrată și largită pentru sănătatea acestei țări bolnave.

A fost însă o adevărată surpriză pentru cei neinițiați acea declarație a lui Désy, că și el ar fi căutat mai înainte să se înțeleagă cu Românii, dar luând cunoștință că contele Tisza tratează oficial, dânsul s'a dat la o parte, ca să nu-l stingherească prin o acțiune paralelă.

Ziarul „Világ” crede că d. Dr. Ioan Suci ar fi avut anul trecut unele convorbiri cu Désy, înmânându-i și un memorandum.

Durere, Désy rămâne izolat, căci conții Ardealului vreau să monopolizeze chestiunea românească pentru aristocrație, iar ceilalți condotieri mărunți se mărginesc la lădița strimță cu „ideea.”

Astfel după câteva momente mai senine, în parlamentul maghiar va sălășlui iarăși atmosfera viciată de toate zilele.

Ședința de azi.

Discursul dlui Ștefan C. Pop.

— Prin telefon. —

Budapesta, 13 Martie.

După senzaționala revelație a bărbatului politic kossuthist Zoltán Désy, după doctrinarismul rigid al reacționarului și șovinului fost ministru de instrucție Berzeviczy și după vulgarele expectorații ale kossuthistului Sághy, — momente desfășurate în ședințele de ieri, — ședin-

tele de azi înainte — și de după amăzi ne-au dat iarăși o pagină de mare preț a istoriei problemei românești în Ungaria. Momentele de forță ale ședinței de azi au fost discursul șefului opoziției maghiare, contele Mihail Károlyi și discursul — mai ales acesta — al distinsului nostru reprezentant **Dr. Ștefan C. Pop**, care a disecat și a demonstrat falsitatea punctului de vedere șovin și a reșezat problema în alvia ei firească. Oratorul român a dat răspunsuri strălucite tuturor oratorilor maghiari de până astăzi, tratând pe larg complexul gravei probleme de stat. Acest discurs, în lipsă de spațiu, îl vom schița numai astăzi, rămânând ca în numerele noastre viitoare să-l reproducem în întregime, după notițele stenografice.

Un orator sas.

Întâiul orator al ședinței de azi a fost deputatul sas guvernamental **Rudolf Schuller**. El spune, că Sașii aprobă politica de naționalitate făcută de contele Ștefan Tisza. Cere respectarea dreptului de întrunire și asociare. Își termină discursul în aplauzele deputaților guvernamentali.

Andrei Ráth (kossuthist): Piesa d-tale dramatică „Cantorita” n'a avut un succes atât de mare! (Rumoare generală.)

Șeful kossuthiștilor.

Contele **M. Károlyi**: Laudă pe deputatul sas Schuller, care a atins coarde simpatice Ungurilor. Dacă și deputații români ar fi pătrunși de spiritul conciliant de care a dat dovadă Schuller problema la ordinea zilei ar fi așezată cu totul în altă direcțiune. Regretă nespunând faptul, că Ștefan Tisza a putut să urmeze tratări cu Români și încă cu aceia dintre Români, cari vorbesc în numele unei organizații desființate de guvernele anterioare. Tisza a desavuat pe înaintașii săi și a bruscat tradițiile a 50 de ani.

Lehel Héderváry: Așa a făcut și cu rezoluția, când cu Aufferberg!

Andrei Ráth: De aceia e atât de palid el. Îl mustră conștiința.

Contele **M. Károlyi**: Incearcă să arate că *nici propaganda republicanistă* a lui Nagy György nu semnifică o *primejdie atât de mare ca aceea a tratativelor cu Români. Partidul republican luptă împotriva coroanei, câtă vreme Români împotriva a însaș existenței statului.* (Vii aprobări și aplauze în stânga.) Față de Români guvernul trebuia să aplice cele mai necruțătoare dispoziții.

Contele Tisza a spus că Români și-ar fi moderat pretențiile. Oratorul nu găsește nici un indiciu în acest sens. Citează discursul dlui T. Mihali, care ar desminti optimismul contelui Tisza. Numai două state pot trata dela egal la egal, dar Români din Ungaria n'au încă organizație de stat separat.

Teodor Mihali: Și Hieronymi a negociat cu Români!

Contele **M. Károlyi**: Eu nu știu ce-a făcut Hieronymi, — mă interesează cece face contele Tisza. Tratările contelui Tisza, sunt în nexcauzal cu situația politică externă (*Contele M. Károlyi e cumnatul ministrului nostru de externe Berchtold*, N. Red.) și trebuie să protesteze Ungurii în chipul cel mai energic împotriva oricărei încercări de a i se da unciadin naționalitățile din țară concesi de dragul unei puteri externe. Ambasadorul austro-ungar dela București, contele Czernin a desmintit aserțiunea contelui Tisza, că tratările cu Români n'ar fi ocazionate de situația externă.

Oratorul își repetă cunoscutele ieșiri din timpul ultimelor delegații împotriva României și-a contelui Czernin și concludă la lașitatea contelui Ștefan Tisza. Intr'un stat normal — spune oratorul — oameni ca contii Czernin și Tisza sburau în 24 de ceasuri dela locul lor. (Kossuthiștii aplaudă sgomotos.) Contele Tisza, în politica monarhiei e a cincia roată la car. Contele Czernin a stîrbit unitatea statului maghiar (!) și contele Tisza n'are decât semne de recunoștință.

E clar, că învoiala între primul ministru și Români s'a realizat în ascuns. Contele Tisza le-a acordat Românilor toate pretențiile formulate din partea Bucureștilor. Contele Tisza vrea astfel să-și perpetueze dominația și refuză orice gând de împăcare cu opoziția maghiară, pentru că o astfel de împăcare ar însemna prăbușirea lui. (Kossuthiștii aplaudă frenetic.)

Lehel Héderváry: Cu Aurel Vlad se împacă, iar pe contele Andrassy îl dă afară!

Contele **M. Károlyi**: Face un salt mortal, fără să-și dea seamă, și pozează în apostolul democrației.

Contele Mihail Károlyi continuând spune că există multe rele în țara aceasta, dar ele îi apasă pe o formă și pe Maghiari și pe Nemaghiari. Cauza rezelor trebuie căutată în sistemul ce dominează de 30 ani, întemeiat pe minciună. Oratorul îl atacă apoi pe contele Tisza, în baza glumei ce a făcut-o acesta spunând că îngerii din emblema Ungariei sunt îngerii păcii și a blândeții. Oratorul declară glumele de acest fel ale primului ministru de foarte ne la loc.

Contele Tisza îi răspunde imediat contelui Károlyi. Îi aduce antevorbitorului în memorie chestia rezoluției luată de opoziție în timpul guvernului Khuen și de propunerea contelui Andrassy din acel timp.

Contele Tisza: Se bucură că contele Andrassy e de o părere în chestia aceasta.

Președintele îl îndrumă pe deputatul Sümegi la ordine pentru că l'a întrerupt mereu pe primul ministru în vorbire.

Contele Tisza continuând roagă să nu se amestece chestia cu România în aceasta discuție.

Héderváry Lehel: Aceasta o va hotări contele Czernin.

Contele Tisza: Declară că nu mai voiește să revină acestei chestii. Se bucură de vorbirile lui Berzeviczy și Désy. Administrația în desvoltarea ei a făcut salturi. Executarea legii de naționalitate e o problemă foarte delicată. De aceea a și spus-o pe față că nu o execută. Va lucra mai departe pentru crearea înțelegerii româno-maghiare. Roagă camera să-i ia răspunsul la cunoștință.

Președintele suspendă ședința pe timp de o oră.

La orele 4 ocupă scaunul prezidial vicepreședintele Szász Károly, care îi dă cuvântul dlui **Dr. Ștefan C. Pop**. (Discursul îl vom da în întregime în numărul de mâine).

Discursul dlui Dr. St. C. Pop.

Dr. St. C. Pop: Declară că Români nu ridică pretenziuni în prețul unor jertfe. Opoziția îl acuză de o parte pe primul ministru, că ar fi jertfit interesele națiunii maghiare, iar de altă parte pe Români că și-au părăsit punctul de vedere. Dar chiar și contele Apponyi a recunoscut necesitatea unei înțelegeri. Dar cu contele Apponyi e foarte greu de vorbit pentru că întotdeauna deplasează discuția. Oratorul laudă apoi pasul primului ministru, că a făcut încercarea pentru crearea unei înțelegeri româno-maghiare. Dacă și nu s'au ajuns la un rezultat, totuși ghița a fost spartă. Regretă, că primul ministru n'a mers și mai departe.

Aspirațiunile Românilor sunt juste și legale. Se miră că pasul primului ministru, când acesta caută pacea, poate fi calificat de un păcat și tradare de patrie. În chestia de naționalitate trebuie urmat în spiritul lui Deák și Eötvös Iozsef. Se miră de atitudinea 48-iștilor, cari îi iau în nume de rău primului ministru, chiar și numai pentru că a stat de vorbă cu Români. Francisc Kossuth a prezentat la timpul său un proiect privitor la națiunile nemaghiare, în care li se recunoșteau Românilor drepturi naționale. Așa ar trebui guvernul actual să procedă față de Români. Români luptă cu mijloace legale și constituționale pentru drepturile lor. Se miră cum un membru al opoziției...

Teodor Mihali: Acum nu-i nici unul aci!

Dr. St. C. Pop: ...poate avea așa o atitudine, când Irányi, Mocsáry aveau cu totul alte păreri în chestia de naționalitate. Regretă că acest deputat (Károlyi) care se declară că stă

pe baze democratice, poate spune că chestia de naționalitate se poate suprima prin o singură ordinațiune ministerială.

Oratorul vorbește despre activitatea parlamentară a deputaților naționaliști. Când Români și-au început activitatea parlamentară au anunțat o partidelor din cameră.

Președintele partidului liberal baronul Podmaniczky a răspuns cu afabilitate, opoziția însă n'a voit să ia nici la cunoștință anunțarea noastră, până ce primul ministru Wekerle n'a făcut cunoscută declarația în parlament, prin care ne-a recunoscut existența noastră în cameră. Mai târziu apoi când coaliția se afla în fața desbinării ei, Kossuth ni s'a adresat, ca să luăm parte cu ei în lupta pentru drepturile constituționale. E ridicol că ni se refuză recunoașterea, când știe fiecare că avem o masă de popor la spatele noastre.

Oratorul declară apoi că nu-l mulțamește răspunsul primului ministru. Cere aplicarea funcționarilor români în administrație. Desaprobă noua lege despre împărțirea circumscripțiilor. Români au fost pentru menținerea limitelor geografice actuale a cencurilor și n'au cerut rotunjirea acestora, căci nu mandate au voit ei să-și asigure. Români au luptat doar și împotriva noii legi electorale, căci ei voiau să-și asigure validitatea influenței lor politice. Aceasta am spus-o și contelui Tisza. Dar n'a fost sinceritate nici când s'a creat legea de naționalitate. Cont. Tisza a spus o mare vorbă când a declarat, că nu voiește să execute legea de naționalitate. Executarea ei e necesară în spiritul lui Fr. Deák. Se accentuiază evoluția. Dar cum să se înțeleagă aceasta în favorul Maghiarilor și în defavorul Românilor? Știe că contelui Tisza nu-i place părerea ziarelor vieneze.

Contele Tisza: Le dau o importanță.

Dr. St. C. Pop: Cetește un articol din ziarul „Die Zeit” (remarcă la timpul său și de ziarul nostru), în care întreruperea tratativelor de către primul ministru e declarată de o politică de sinucidere. Pretensiunile Românilor sunt juste și constituționale. Declarația contelui Tisza, că nu e aplicat să execute legea de naționalitate a provocat un mare resenz la Români.

Ce privește chestia școlară chiar și contele Apponyi a recunoscut că stările nu sunt mulțamitoare. Bilingvismul în școli arată numai rezultate rele.

Constată că între antevorbitori au fost cari au tratat mai obiectiv. Contele Bethlen ridică acuza iridentismului și a tradării de patrie împotriva deputaților români. Nu-i permis să se arunce astfel de acuze așa de ușuratic. Dacă Români au umblat prin București, se duc doar și Maghiarii în România, ca să se căsătorească cu fetele bogate ale boierilor români. (Haritate).

Se accentuiază apărarea maghiarimei din Ardeal și se afirmă că înțelegerea cu Români ar stîrbi prestigiul națiunii maghiare. Să nu se acuze Români pentru stările din Ardeal, ci marii proprietari maghiari de acolo facă o economie mai rațională. Politica de colonizare nu s'a dovedit nici de cum de rațională.

Oratorul accentuiază apoi necesitatea ridicării unei universități românești. Tinerii români terminând școlile medii în lipsa unei universități trec la universitatea din București, cece nu poate fi privit de o tradare de patrie.

Președintele îl face atent pe orator ca să-și termine vorbirea deoarece e deja ora 5 și jumătate.

Dr. St. C. Pop: Declară că respectă ordinul președintelui, deși regretă că nu poate vorbi mai pe lung, fiind materialul discursului foarte vast.

Oratorul continuând spune că instrucția religiei e o chestie de conștiință și statul nu are dreptul să se amestece în aceasta. În congresul învățătorilor din Rusia, ce s'a ținut în zilele trecute s'a constatat unanim că analfabetismul în acele ținuturi e mai mare unde instrucția se face în școlile populare într'o limbă necunoscută de copii.

Contele Bethlen a spus că unicul rezultat al tratativelor e că s'au terminat fără rezultat. Oratorul declară că Românilor nu le trebuie fărâmituri. De sigur va veni însă și parlamentul democrat care va rezolvi chestia de naționalitate.

Triumful democrației va fi și triumful chestiei de naționalitate.

Oratorul e viu felicitat de deputații naționalisti.

Președintele anunță că discuția se va continua în ședința viitoare care va avea loc Marti la orele 10.

Trecându-se la interelații Ștefan Rakovszky își motivează interelația în chestia gărzii parlamentare. În cursul discursului lui Rakovszky domnește un sgomot continuu în cameră.

Ședința s'a terminat la orele 7 seara

PROGRAMUL DE MUNCĂ AL CAMERII.

Mâne Sâmbătă și Luni și Marti camera va ține pauză. În ședința de Marti se va continua discuția la răspunsul primului ministru privitor la chestia românească. Oratorii anunțați până acum la cuvânt sunt: Polónyi Géza, L. Holló, contele Zichy Aladár, președintele partidului popular, și mai vre-o doi deputați guvernamentali. În 23 Martie, ministrul de finanțe Teleszky va depune pe biroul camerei proiectul de buget, iar după acest termen probabil până la vacanța de Paști nu se vor mai ține ședințe meritore. Timpul va fi consacrat pentru lucrările comisiilor.

Deputatul Preszly Elemér a semnat la încheierea ședinței de azi o interelație în chestia atentatului din Dobrițin. Preszly își va motiva interelația în ședința de Mercuri.

AMÂNAREA SESIUNEI DELEGAȚIUNILOR.

După cum ni se anunță din Viena în 24 Martie va avea loc un consiliu al miniștrilor comuni, în care se va hotărî termenul convocării delegațiilor. În 24 Martie primul ministru va pleca la Viena pentru a lua parte la acest consiliu. Se afirmă că contele Berchtold dorește, ca delegațiile să fie convocate numai la toamnă sau înainte de aceasta să se țină eventual numai o sesiune de 2—3 zile în care să se rezolve provizoriul bugetar comun și apoi delegațiile să-și continue lucrările numai la toamnă.

Politica orbilor.

— Dela coresp. nostru special. —

Viena, 12 Martie.

Evenimentele din politica internă, obstrucția reinviată în cameră, afacerea de corupere a deputatului Sviha, sunt puse pe al doilea plan, față cu neliniștea, ce crește din zi în zi, din cauza atitudinii ostile a Rusiei. Atât în populație, cât și în cercurile politice și militare obiectul de pe primul plan al discuției și pericolul unui războiu din partea Rusiei. Procesele numeroase de spionaj din timpul din urmă, au dovedit numai, că toți ofițerii din armata austro-ungară cari uitându-și de datoria lor și-au tradat tovarășii de arme și patria, au stat cu toții în serviciul Rusiei. Faptul acesta a mărit și mai mult nervozitatea ce s'a înstăpânit din cauza înarmărilor Rusiei. Atitudinea ce a luat-o mai multe ziare din Germania, a căror oficialitate e notorică, împotriva pregătirilor militare, prea izbitor la ochi, ale Rusiei, la granițele Germaniei și Austro-Ungariei, i-a convins și pe cei mai optimiști, că situația e critică și orice nepăsare s'ar răsbuna eventual foarte amar. Pentru ca să zugrăvesc cât mai real dispoziția cercurilor vieneze, trebuie să constat adevărul, că neliniștea nici decum nu e provocată de o preponderență militară a Rusiei, ci îngrijorarea cea mai mare o inspiră întrebarea, că oare putea-va rezista monarhia loviturii colosului dela nord, când stările în politica ei internă sunt de a dreptul anarhice. La aceasta îngrijorare se mai adăugă și conștiința neliniștită că prin politica de a-i favoriza pe Maghiari, care politică a fost menținută cu încăpăținare în Austria, am pierdut sprijinul dela spate ce l-am fi avut în caz de războiu cu Rusia, în regatul român. Succesul entuziast ce l-a repurtat în București drama „Domnul notar” a fost cea mai neplăcută desăvârșire a „consilierilor păciuitori”, cari afirmă mereu, că nu e adevărat că am fi pierdut prietenia României din cauza tratamentului ce li

se aplică Românilor din Ungaria. Dar se pare că nici dovezi atât de elocvente și importante nu pot trezi locurile competente din orbirea lor. Dacă cercurile de cădere din Budapesta n'ar fi orbite, ar fi un lucru imposibil, ca biroul de presă al guvernului ungar să poată plasa știri tendențioase în presa vieneză spre a seduce opinia publică din Austria, în chipul cel mai grosolan. Astfel a fost plasat un entrefilet în cele mai multe ziare vieneze, în care, făcându-se o reprivire asupra alegerilor parlamentare de completare din Ungaria, din timpul din urmă, se constată că aproape în toate circumscripțiile, chiar și în acele, unde Români au o majoritate covârșitoare de voturi, candidatul guvernamental a fost ales cu „unanimitate”. Nu dovedește oare chiar acest fapt cât de rău e sistemul electoral din Ungaria și cât de mult păgubește menținerea lui națiunile nemaghiare și ce mare nedreptate li se face acestora.

Astfel de alegeri cu „unanimitate” nu pot fi înțelese în Austria, căci aci e un lucru cu totul neimaginabil, că o circumscripție cu majoritate germană să aleagă de deputat pe un ceh sau invers.

Austriacus.

Din martirajul Românilor macedoneni.

— Români jefuiți și uciși de Greci. —

Arad, 13 Martie. 1914.

Un insulețit luptător macedonean și bun prieten al nostru din acea parte a Macedoniei care azi e stăpânită de Greci, ne trimite următoarele știri stâșietoare de inimă despre suferințele fără de sfârșit ale fraților noștri din Grecia:

„Situatiunea Românilor și a Albanezilor naționalisti din Grecia — ne scrie prietenul nostru — și mai ales în regiunea Coriței se agravează, cu toate că urmașii lui Socrate o știu de mult că trebuie s'o evacueze.

Legiunea sacră greacă a început să prade, să devasteze și să persecute tot ce-i străin lor de limbă și neam. Glasul de durere și jale al a-supriților este înăbușit; nu-i lasă să protesteze și să raporteze cele ce îndură din partea acestor hoarde barbare. Numeroase sate au fost transformate în cenușă în ținutul Himara. Foarte mulți Români nomazi duși spre iernare au fost despoiați de tot avutul lor și lăsați pradă mizeriei. În urma unei vesti triste sosită prin graiu viu, Români din ținuturile Ceamăria și Fîleati au fost jefuiți, li s'au luat turmele de oi și caravane întregi, căci au spus cuvântul adevărat că ei sunt (Vlahi) Români.

Omul care povestește ca în vis toate acestea nu-mi dă voie să înșir numele acestor nenorociți de Români temându-se să nu fie alungați de pe teritoriul grecesc și chiar omorâți. Toate acestea se petrec sub paza guvernului elen în liniște.

Ca dovadă că deviza Grecilor este stărpirea și exterminarea a tot ce este străin și „periculos” propagandei lor, vă voi descrie convorbirea ce am avut-o cu doi frați de ai noștri, ofițeri în armata greacă, din Tesalia și Aspropotam.

— „Ne-am mirat — spuneau ofițerii — când în drumul nostru spre Salonic am dat de atâta mare număr de Români, ținuturi întregi! N'am știut că suntem așa de mulți în această parte a pământului! Grecii, au spus ei, hrănesc gânduri ascunse în contra Vlahilor și s'au mirat când au văzut că una a patra din populație o formează ei!”

Până când guvernul român nu va lua în serioasă chestiunea românească din Macedonia și până când nu va proteja pe față pe frații macedoneni, până atunci multe vor îndura din partea Grecilor...

Nu e unul care să se intereseze de soarta și viața Românilor din ținutul Caterina. Vocea lor de durere nu este ascultată de autoritățile locale, dar nici de frații lor din țara liberă, cari i-au lăsat pradă năvălitorilor. În satul Paleani locuiesc peste 35 de familii românești și alte atâtea de greci refugiați din Tracia. Români sunt de mult stabiliți aici. Acești refugiați ca să-i constrângă pe Români să părăsească satul, bineînțeles îndrumați de autoritățile locale, le fac tot felul de mizerii... De câțva timp suferă

și rabdă multe din partea refugiaților. Zilele trecute Români au fost provocați la bătaie și atâcați de Greci, iar aceștia au răspuns, dinte pentru dinte.

Cu toate dovezile aduse totuși, Români au fost acuzați ca turbulenți și amendați și dați afară luându-le țarinile și casele.

Români din satul Vromeri, Duminecă la 8 a. l. c. st. v. au fost respinși și dați afară din biserică, de ce să fie Români și să vorbească aceea limbă afurisită.

Aceasta este prietenia grecească și asigurările dlui Venizelos date la București?

Doi din fruntașii Români din Caterina cu mai multe turme de oi, fiecare zi sunt trași la răspundere, improcesuați de autoritățile locale pentru pagube de țarine și alte proprietăți aduse de turmele de oi.

Deviza Grecilor este, evident: nimicirea Românilor economice.

O.

Din Bucovina.

— Uniți în toate. —

9 Martie n. 1914.

M'am gândit de multe ori la legăturile cari există acum între Români de pretutindeni, puține și slabe, și la legăturile cari ar trebui să existe și cari ne-ar face un neam respectat și tare. Nu numai pe terenul cultural, ci pe toate terenele. În cazul acesta voesc să vorbesc de legăturile economice.

Ce legături economice există între regatul liber și între Români de sub coroana sfântului Ștefan? Dar pe noi, Bucovinenii, ce ne leagă afară, de limbă și lege, de regat sau de Ardeal și de Ungaria? De bieții basarabeni nu putem vorbi, fiindcă Prutul e o apă de foc.

Suntem un popor ciudat. Vorbim veșnic de o unitate culturală, dar nu ne gândim s'o și înfăptuim odată, pe toate liniile și cu toate mijloacele iertate și posibile. Uitați-vă, nu mai departe decât la faptul acesta: societățile de asigurare. Care om, mai ales care funcționar, nu se asigură în ziua de azi pe viață sau pentru caz de nenorociri? Ei bine, dar câți bucovineni știu, că în România sunt societăți românești, înțeleg curat românești, de asigurare, că sunt și în Ardeal, cum e „Banca generală de asigurare”? Foarte puțini, negreșit. Și, dacă mai pui apoi și celelalte feluri de asigurări: contra focului, grindinei...

Unde să căutăm vina, care e mare și păgubitoare fiindcă un neam cetind numai frumoasele îndemnuri de prim ziar și ascultând, cu evlavie, discursurile ce se țin la întruniri, nu va ajunge nici odată un neam puternic și temut.

Vina e de căutat pretutindeni unde locuiesc Români: la București, ca și la Sibiu, la Arad, ca și la Cernăuți.

Dar paguba, unde e cea mai mare? În Bucovina, la noi, fiindcă aici suntem cei mai puțini și — cei mai săraci, o spunem fără greș. Noi n'avem nici neguțători români, n'avem nici marile institute financiare cari le aveți d-voastră și le are regatul, și n'avem nici oameni bogați măcar cari ar da ceva pentru sprijinirea scopurilor culturale.

Mă gândeam de mult să scriu câteva cuvinte despre chestiunea aceasta, dar azi, cetind în „Românul” despre frumoasa faptă care a îndepănit-o „Victoria” dând 50.000 cor. pentru scopuri culturale, azi m'am hotărât să scriu.

Și, ca să nu Vă ocup spațiul cu vorbe, voi spune ce socoteală mi-am făcut: *banul românesc să rămâie în mâni românești, sprijinind nevoile românești.* Pentru scopul acesta să facem toate asigurările, noi, bucovinenii, la o societate românească. Băncile noastre raiffeisiene ar putea lua asupra lor grija aceasta, iar câștigul care ar rezulta s'ar întrebuința pentru scopuri culturale românești. Și, câte nevoi n'avem noi, bucovinenii!

Sunt atâtea ocazii când ne-am putea sprijini reciproc, în loc să turnăm sare în mare, ajutând cu banul nostru societățile străine, de multe ori chiar dușmănoase nouă. Uniți să fim, dar nu numai cu vorba și pe hârtie, ci în reali-

tate și cu fapta. Scriind articole, batjocorindu-ne și suspiciionându-ne unul pe altul, vom peri, în curând noi, bucovinenii, lipsiți de cultură românească, săraci și mulți lipsiți și de sentimente românești.

Cine îmi va auzi glasul?

D. Moldovanu.

Cronica externă.

Din camera franceză. — Importanțele declarării ale primului ministru. Ni se anunță din Paris: Camera franceză discută bugetul externelor. În discursul său primul-ministru, d. Doumergue a spus:

„Guvernul nu a încetat de a merge în deplin acord cu amicii și aliații în toate direcțiunile. Tratatul, spre a se găsi o soluțiune pacifică a tuturor dificultăților, au întărit încă mai mult acordul cu Rusia aliată și cu Anglia amică, acord care a părut de mare preț pentru păstrarea echilibrului european și apărarea păcii. Franța a lucrat în sensul de a șterge urmele conflictului balcanic și a potoli urtică dintre națiunile amice Franței.

Intrunirea ambasadurilor dela Londra a trebuit să facă proba de prudență spre a nu risca deslănțuirea războiului general, pe care toate guvernele trebuie să se îngrijească a-l evita.

Vorbind despre principiile de *Wied*, d. Doumergue zice că vizitele sale în cele șase capitale ale Europei, probează voința sa de a menține *Albania independentă*. Concursul Franței este asigurat tuturor acelor care vor pacifica fără violențe aceste populațiuni.

Domnul Doumergue aduce omagii atitudinii atât de înțelepte a României, care este apropiată de Franța, prin originea ei latină comună; ea rămâne un factor important al păcii din Balcani.

D. Doumergue arată că acțiunea Franței se exercită în sensul păcii, avizând mai ales pe Turcia: aceasta nu ar putea să se bizue pe concursul financiar al Franței pentru a turbura pacea. (*Aplauze*).

Prin acordul cu Anglia și cu Rusia ea a obținut restabilirea ordinii în Armenia. Cele trei puteri vor urma a lucra la întărirea imperiului.

D. Doumergue constată pretutindeni trebuința și dorința de pace. Putem spera că pacea va prevala în contra agitațiunilor ațățătorilor de turburări. Franța are voința fermă de pace, însă și voința de a nu jertfi nimica din interesele ei materiale și morale în lume.

D. Doumergue arată tăria alianței cu Rusia și amicitia cu Anglia. În plin acord cu aliații și amicii Franței, ea își urmează politica ei la lumina zilei hotărâtă de a-și păstra locul în lume sprijinită pe o armată și o marină puternică, nu spre a amenința pe cineva, ci spre a veghea la salvagardarea și apărarea ideilor sale de dreptate și de libertate.

Telegrame primite noaptea.

Lupte crâncene între studenții italieni și slavi.

Triest, 13 Martie. — *Dușmănia veche dintre studenții italieni și slavi de aici, astăzi după amiază a degenerat în luptă crâncenă de stradă, care a durat până seara târziu. Intervenția poliției a fost zadarnică; studenții erau înarmați cu revolve, din cari puscau încontinuu. Sunt mai mulți morți și spitalele s'au umplut de răniți. În oraș domnește panică mare, căci sunt temeri de noi ciocniri.*

Demonstrația studenților italieni din Viena.

Viena, 13 Martie. — Astăzi la amiază vreo 300 de studenți au demonstrat înaintea Reichsrathului, cerând universitate italiană. Poliția a operat mai multe arestări; ciocniri nu au fost. La ieșirea din parlament a deputaților, de-

monstranți i-au urmat în grupuri mici, cari de asemenea au fost împrăștiate de poliție.

Oișerii ruși chemați la trupă.

Petersburg, 13 Martie. — Printr'un ordin al ministerului de război oișerii sunt opriți să părăsească trupa până la noui dispozițiuni, iar oișerii din străinătate sunt chemați să se prezinte imediat la comandament. Ordinul nu amintește de oișerii din rezervă.

Situația ministrului Sasonow.

Viena, 13 Martie. — Din Berlin se anunță că „Presse Association” a lansat într'un senzațional articol știrea că ministrul de externe al Rusiei, Sasonow va demisiona în curând. Se afirmă din sursă bine înforamță, că Sasonow ar fi făcut o mare greșală în chestia mongolă. Sasonow e ministrul păcii, iar cu demisionarea lui se pierde și cea din urmă speranță pentru un viitor pacinic, cum o arată dealtcum și declarațiile războinice de ieri al ministrului Shuchomlinow. Tarul care e însuș pentru pace îl va reține pe Sasonow și astfel demisionarea lui va urma numai mai târziu.

Scandalul din Reichsrath.

Viena, 13 Martie. — Astăzi ședința Reichsrathului a fost dintre cele mai furtunoase. Președintele a detras cuvântul mai multor deputați cehi, provocând un scandal enorm, care a continuat până după amiază. În cele din urmă a reușit să se încheie un compromis între partide. O comisie compusă din patru deputați cehi și patru germani a fost consemnată ca să se consfătuiască asupra atitudinii viitoare a partidelor în chestia boemă. Rezultatul se așteaptă pe Marti.

INFORMAȚIUNI

Noui jertfe pentru cetitorii noștri.

— Apel către toți Românii buni. —

Arad, 13 Martie 1914.

Cetitorii noștri vor fi observați că începând dela 1 Martie nou „Românului” i s'a dat puțința de a aduce în fiecare dimineață toate știrile importante, interne și externe, cari sosesc la Budapesta ori la Viena până la orele 12 din noapte; cele senzaționale chiar și mai târziu. În chipul acesta cetitorii „Românului” sunt informați despre toate întâmplările din țară și din străinătate chiar cu o zi mai înainte decât toți aceia, cari își iau informațiunile din zările provinciale ori fie și din cele mai de frunte ziare din Budapesta ori din Viena. Acest serviciu informativ însă ne impune cheltuieli noi de mai multe mii de coroane pe an.

„Românul” este susținut de cei mai de frunte scriitori ai neamului nostru și ne-am dat ostenele enorme ca ziarul acesta să devină ceea ce trebuie să fie: lumina vieții noastre românești și cel mai inflăcărat organ pentru propaganda aspirațiunilor noastre naționale. Au fost mari jertfele cari s'au adus și imense energiile cari s'au cheltuit în acest scop, dar noi totuși simțim că avem încă mult de jertfit și foarte mult de muncit până când „Românul” va ajunge la culmea, unde îl dorim. În timpul apropiat paginile acestui ziar vor trebui sporite, cuprinsul lui îmbogățit și variat. Avem în scopul acesta asigurările cele mai îmbucurătoare din partea fruntașilor vieții noastre literare, școlare, bisericesti și economice și nu ne îndoim, că în timp relativ scurt ne vom apropia de scopul dorințelor noastre.

În munca noastră însă, pe care o săvârșim pentru întărirea acestei cetăți a ființei noastre naționale aici la marginile cele mai apusene ale teritoriului nostru etnic, unde zilnic oferim piepturile noastre loviturii valurilor dușmane, avem cea mai ardentă lipsă de sprijinul tuturor Românilor cinstiți. „Românul” a ajuns, ce e drept, la acel număr de abonați (acum buni plătitori), la care nu a fost niciodată vr'un ziar ro-

mănesc dela noi (aproape de 5000), dar totuși pentruca să putem aduce acest ziar la culmea unde el trebuie să fie, numărul abonaților noștri ar trebui cel puțin dublat.

Se apropie acum luna lui April, al doilea trimestru al acestui an și noi ne grăbim a repeta rugămintea noastră către toți Românii cu dragoste și iubire pentru neamul lor și cu înțelegere pentru rostul acestui ziar: săriți în ajutorul nostru. Dacă fiecare abonat va câștiga încă unul, scopul nostru este aproape de împlinire. Adresa rugămintea noastră nu numai Românilor din Ungaria și Ardeal, dar și fraților noștri din Regatul, cari nu pot da un sprijin mai efectiv cauzelor sfinte, pentru care ne jertfim, decât abonându-se la „Românul”, acest drapel curat al aspirațiunilor noastre naționale.

Credem că apelul nostru va fi ascultat.

Redacția „ROMÂNULUI”.

Aniversarea nașterii prof. Ehrlich.

Arad, 13 Martie.

Mâine, în 14 Martie, se împlinesc 60 ani dela nașterea profesorului Ehrlich, mai bătrân cu o zi decât Behring. E o ciudată întâmplare ca cei mai mari reprezentanți ai științei medicale moderne, sau cel puțin cei mai cunoscuți, să se fi născut aproape în aceeași zi. Ehrlich a descoperit *Salvarsanul* atât de des amintit în comunicatele ziarelor în cei 2 ani din urmă, iar Behring ne-a dat serul antidifteric.

Ehrlich s'a ocupat la începutul carierei lui științifice cu metodele microchimice prin care se pot colora diferitele părți ale celulelor. Microbii, pe lângă că sunt foarte mici, mai sunt și transparenti în cele mai multe cazuri, așa încât studiarea lor e foarte anevoioasă. S'a observat însă, că microbii înghit anumite colorii cu mult mai ușor decât celulele organismului omenesc. Cu lucrări de felul acesta și-a petrecut Ehrlich zilele, căutând să vază ce colorii sunt înghițite de un soi de microbi și cari colorii sunt înghițite de alt soi de microorganisme.

Dar nu a rămas la cercetări de felul acesta ci a mers cu un pas mai departe și s'a întrebat ce fel de venin ar putea influența microorganismul aflător în corpul nostru, fără să atace și organele victii noastre. Vedea clar că organismul bacilului diferă de organismul omenesc, căci colorile la înghite în altă măsură decât celulele în cari trăiește. A început o serie lungă de cercetări și s'a oprit la combinația a 606-a care avea efect în contra boalelor de sânge. *Salvarsanul*, căci astfel a botezat combinațiunea a 606-a, omoară în organismul omenesc *Spirohaeta pallida*, germenul boalei de sânge, și prin nimicirea germenului vindecă boalele grozave în contra cărora până acum știința medicală lupta cu prea puțin succes. Mai are o multime de studii de amănunt pe cari le va utiliza viitorimea.

Mersul vremii. Institutul meteorologic anunță vreme schimbăcioasă, ridicarea temperaturii.

Prognostic telegrafic: vreme schimbăcioasă în unele locuri ploaie.

Temperatura la amiază a fost: 9.4 C.

Pentru fondul ziaristilor. Aflăm cu satisfacție că institutul de credit și economii „Victoria” din Arad a dat pentru fondul ziaristilor români din Ungaria 500 coroane.

Partidul național român și Paul Mudrony. D. Teodor Mihali a trimis în numele partidului național român o telegramă de condoleanță familiei Mudrony, exprimând adâncă durere a luptătorilor români pentru moartea distinsului naționalist slovac Paul Mudrony.

Când va sosi în București principele Greciei? Cetim în „Minerva”: Asupra revenirii în București a principelui moștenitor al Greciei și asupra logodnei A. S. principesei Elisabeth, s'au publicat până acum diferite știri însă nu au fost confirmate.

Cu privire la această chestiune am aflat următoarele amănunte din sorginte autorizată.

Guvernul Greciei a întrebat guvernul român

dacă convalescența M. S. reginei, care se știe a suferit o operație, va fi lungă. Această informație s'a pus în legătură cu vizita principelui care după cum pare era în adevăr hotărâtă pentru luna Martie, în caz când M. S. ar fi fost pe deplin însănătoșită. Cum însă după toate probabilitățile, convalescența M. S. reginei va continua încă câteva săptămâni, și deoarece, curtea noastră regală, așteaptă în cursul lunii Martie sosirea misiunii spaniole, care va aduce M. S. regelui uniforma de colonel al unui reg. spaniol, principele Greciei, și-a fixat sosirea în București pentru primele zile ale lunii August, când se va face și logodna.

Dacă, după cum este de prevăzut, chestiunile externe, încă pendinte ale Greciei, vor fi până la acea dată sfârșite, va sosi în București și regele Greciei care ține mult să facă o vizită M. S. regelui Carol și să asiste la logodna fiului său.

Logodna se va face la palatul regal, în cerc strâns familial. După celebrarea logodnei se va face o excursiune pe Dunăre, cu yachtul regal la care vor lua parte regele, regina, regele Greciei, diadoul și întreaga familie princiară. Excursiunea este hotărâtă și dacă timpul va fi favorabil, ea se va face neapărat.

După această excursiune care va dura o săptămână, suveranii și principii se vor reîntoarce în București, unde se va face cununia civilă a A. S. principesei Elisabeta. Cununia religioasă se va face la Atena.

La cununia civilă care s'a hotărât să se facă în București deoarece M. S. regele și M. S. regina, nu pot suporta călătoria lungă până la Atena, împăratul Germaniei, care se știe că va fi nun, va fi reprezentat prin unul din fiii săi.

După cununie regele Greciei va pleca la Atena, iar principele mostenitor și principesa Elisabeta, vor părăsi Bucureștiul împreună cu AA. LL. R. principele Ferdinand și principesa Maria și vor pleca la Atena între 15--18 August.

Aeroplanelle Vlaicu. Domnul comandant Cochrane, director al casei Marconi din Anglia, a vizitat astăzi, condus de dnii doctor N. Lupu și prof. Nedelcu, hangarul regretatului Vlaicu, la Cotroceni, și s'a convins că lucrările la montarea aeroplanelor „Vlaicu III” sunt atât de înaintate că acelea vor putea fi terminate în cursul lunii viitoare.

D. Cochrane, care este un tehnic de seamă, s'a declarat satisfăcut de mersul lucrărilor și de calitatea executării. Se știe că două din monoplanle Vlaicu III ce sunt în construcție, au fost comandate de casa Marconi.

Parastasul celor căzuți pe câmpul de luptă. Ni se scrie din București: Printre admirabilele opere ale societății ortodoxe naționale a femeilor române, inițiativa serbării de Duminică 23 Februarie v. va rămâne o nestearsă amintire.

Fastul cu care s'a oficiat de însuși I. P. S. mitropolitul primat, în prezența principilor mostenitori și a principesei Elisabeta atingătoarea comemorare, a fost măreț.

Biserica era prea mică pentru strălucita asistență militară, în mare ținută, pentru poporul pătruns de emoție, pentru alesele persoane cari au răspuns cu grabă chemării patriotice a nobilelor femei ce compun această societate.

D. președinte al consiliului și ministru de războiu, I. I. C. Brătianu, mitropolitul Moldovei, venerata prezidentă dna Assica Filipescu care nu pregetă nici odată pentru a onora cu prezența sa serbările societății ortodoxe, dna Alexandra Gr. Cantacuzino energică și activă, dna Zoe Râmnicănu atât de stăruitoare și neobosită, d-soarele Retoride, Odobescu și toate acele doamne al căror nume ne scapă în marea adunare a acestor mari suflete!

Aceste momente de înălțare morală sunt o probă de adâncă înțelegere a inimii poporului românesc.

Credința în nemurirea sufletului, au avut în izvorul virtuților lui, credința în vecinicie unde amilul și truditul, insetat de drentate va găsi cerescul judecător care-l va mângăia și răsplăti de nedreptățile și suferințele îndurate pe pământ!

Cele dintâi ele au prețuit jertfele eroilor și martirilor morți pentru țară. Cele dintâi ele au mângăiat văduvele și au hrănit orfanii războinicilor noștri, au dus mila, cultura în întunerecul și sărăcia poporului desnădăjduit!

Și blânde le sunt inimile din cari se înalță atât de curată și de luminoasă iubirea de țară și de neam, din care se născură frumoasele îndemnuri cari le-au atras, din țara mișcată, din românimea de prețutindeni laudă și recunoștință.

Sunt podoaba scumpă și glorioasă a neamului întreg. — *Mariana Măldărescu.*

Dela „Liga culturală” secția București. Ni se comunică din București: Comitetul central al „Ligei culturale” a decis să ție Duminică 16 Martie a. c. ora 3 p. m. o mare întrunire publică în sala „Dacia”.

La această întrunire vor fi discutate chestiunile de actualitate:

Pentru Ardeal și Ungaria: 1) Noua lege electorală ungurească. 2) Impăcarea româno-maghiară.

Pentru Bucovina: 1) Rutenizarea Bucovinei și ocrotirea ei din partea guvernului central și autorităților locale; 2) Chestia metropolitană în Bucovina; 3) Corupția administrației anti-românești a Bucovinei.

Intrunirea „Ligei culturale” secția Tulcea.

Ni se anunță din Tulcea: Liga culturală secția Tulcea a ținut în sala de conferințe din Tulcea o mare întrunire de protestare contra politicii austriace din Bucovina și Ungaria. **D. Roman**, profesor la liceul local, arată publicului scopul pentru care i-a chemat a se întruni și dă cuvântul dlui **M. Vrânceanu**, secretarul liceului, care într'o scurtă dar documentată cuvântare vorbește despre răpirea Bucovinei. Oratorul mai arată cum Români din Bucovina, atât de mulți altă-dată au început a scădea înlocuindu-se cu Rutenii. Desvoltă această chestiune și arată starea școlilor și bisericilor române din Bucovina, cari merg spre peire... pe când ale Rutenilor infloresc.

Această chestiune o pune în legătură cu atentatul din Dobrițin.

Termină îndemnând pe Români la rezistență. (Aplauze).

D. Apostol Culea într'o simțită cuvântare arată suferințele Românilor din Ungaria. În urmă arată ce fac ligile culturale în alte țări, cari sunt devotate cauzei lor, pe când liga noastră merge greu.

Trecând la Români din Ungaria arată progresele maghiarizării pe cale politică, economică și culturală...

Elevii Gh. Eminescu, Iustin Grigoriu și I. N. Popescu din cl. VII liceu, au recitat apoi poezii cu subiecte patriotice, după care d. profesor Roman a dat cetire unei moțiuni foarte energice și însuflețitoare pe care numeroasa asistență a primit-o. (Aplauze îndelungate și cu urale.)

Intrunirea s'a terminat la orele 6 când cetățenii au făcut o grandioasă manifestație cu fanfara liceului pe străzile orașului împrăștiindu-se în urmă în liniște pe la vetrele lor...

† **Ioan Zaicu.** Joi a încetat din viață în Timișoara pictorul academic **Ioan Zaicu** în al 46 an al vieții. Rămășițele pământești ale defunctului au fost depuse spre vecinică odihnă azi în 13 Martie. Odihnească în pace!

Mogâldeța de pe Tâmpa va fi reparată. Ziarele ungurești aduc știrea că mai multe societăți ungurești din Brașov au făcut ministrului președinte rugarea să dea ordin să se repare monumentul milenar de pe Tâmpa. Conteșe Tisza le-a răspuns, că s'a gândit momentan după atentat la aceasta și i-a înștiințat pe factorii competenți să ia toate măsurile în această privință.

Deci nu peste mult bătrâna mogâldeță, bandajată de patriotismul inevitabil a societăților din Brașov se va cocoșa iarăș pe Tâmpa și se va sgâmboia de acolo zi și noapte, banală și plictisită poate de atâtea naivități ungurești.

Concertul dlui D. Popovici-Bayreuth a fost — după cum ni se scrie din București — prilejul unei animate serbătoriri a marelui artist și meritos director al conservatorului de muzică din București. Primirea a fost cu atât mai en-

tuziastă, căci distinsul maestru de 8 ani nu mai apăruse în public. Dând acum nou prilej ca să fie admirată arta sa superioară, d. Popovici-Bayreuth a revelat, în același timp, talentul extraordinar al fiicei sale, dsoara **Lily Popovici**, care aseară a debutat, cu splendid succes, pe cariera dramatică.

Despre concertul de aseară ajunge să cităm aprecierile de perfectă competență ale ziarului „Rampa”:

„D. D. Popovici-Bayreuth apare ca un colos pe lângă cântăreții noștri. Colos ca voce, colos ca artist de rasă. Se vede în toate interpretările dsale artistul fin, care aprofundează, care expune frumsețile în mod elegant. Dacă are acum, — după o glorioasă carieră artistică europeană — oarecari scăderi în voce, totuș arta dsale e atât de rafinată, încât nu mai ții seamă de nimic alta.

Dumitru Popovici-Bayreuth rămâne încă artistul nostru mare și cu dreptul la viața artistică.

Temperamentul artistic și talentul puternic al dlui Popovici s'a transmis fără nici o alterare trei **Lilly Popovici**, care ne spune un viitor strălucit. Are voce caldă, nuanțată, variată în accente, putând astfel să redea poesia în toată frumseța ei. De mult n'am auzit spumându-se versuri atât de cald, atât de simțit, atât de elegant.

Silueta distinsă a dsoarei Lilly Popovici e menită pentru scena românească.”

Ziarele de dimineață sunt și ele pline de clogii.

D. Popovici-Bayreuth, pe lângă grandioase părți din Wagner (fragmente din „Vasul fantomă”, Wolfram din „Tannhäuser”, Telramund din „Lohengrin”, Wotan din „Walküre”), Balada „Groza” a dlui G. Dima, cântece de Schubert, Schumann, Grieg, Liszt, G. Enescu și Caudella.

Dsoara Lilly Popovici a recitat din Alexandri, Eminescu, Coșbuc, Iosif și Goga.

Taşula Hristu Zega. Un bun frate al nostru din Grecia ne trimite spre publicare o scrisoare adresată dlui **Taşula Hristu Zega**, unul din martirii cauzei românești din Macedonia, de către marele apostol și propagator al limbii românești în Macedonia, părintele **Averchie**.

D. Zega, după cum ni se scrie, împreună cu alți **celnici** din tribul **Iărsărotesc** au deschis mai multe școli în **Iălcările** lor (un celnic are sub conducerea lui un număr de familii sub acest nume).

Ca un document despre lupta pentru viața națională a nefericiților noștri frați din Macedonia lăsam să urmeze scrisoarea pe care o primim dela bunul nostru frate din Macedonia.

Iată-o:

*Domnule Zega,
Te binecuvîntez din suflet!*

„Ti facu cunoscutu cu mare bucurie ca amu primit fiul meu Duhovnicescu D. Gușiu Propheșorul Voștru și m'am bucuratu multu ca Dvoastră ați primitu Propheșoru Românul se va 'nvețe limba Națională Română quare era perdută de 800 de ani și mai multu, și sunteți trecuți astăzi în Istoria ca și Aniohiani când primiră Creștinismul.

Vă rogu cumu l'ați primitu inteiu cu bucurie, așa sel primiți eară și sel (indescifrabil) ca și el se ve învețe Carte Românească pentru ca să nu rădă streini de noi și se zică că nu avem Carte.

Primiți Dle Zega plocăciunile melle și să ne vedem sănătoși.

Bucuresci, 1872, Maiu 31.

† **Averchie** mp.

Logodnă. Dsoara Vioara Miloș din Macedonia (com. Torontal) și d. Petru Hereț din Șiria logodiți.

Felicitări!

Sufrageta Richardson condamnată la șase luni temniță. În zilele trecute sufrageta Mary Richardson a pătruns în Galeria națională din Londra atacând cu un ciocan celebrul tablou „Venus” de Velasquez. Pentru această faptă ea a fost condamnată la șase luni temniță.

Pe lângă acest acces stupid al feminismului englez, gazetele au înregistrat în zilele din urmă fel și fel de năsbătii, care de care mai caraghioasă.

Insănătoșirea Țareviciului. „Daily Telegraph” află din Petersburg că starea țareviciului s'a ameliorat. El va fi în curând complect restabilit.

Inundații în Maramurăș și Ardeal. Astăzi ne vin știri noi despre revărsarea Tisei, Someșului și a Crișurilor.

Din Sighetul-Marmației ni se scrie că în Maramurăș a ieșit din matcă Tisa cu toate afluențele ei. Din oraș până la Hust e toată câmpia acoperită de apă. Zăgazarile au fost rupte, podurile duse, comunicația întreruptă. Câteva sate stau sub apă, locuitorii se refugiază pe coșerise de unde numai cu greu pot fi salvați.

De asemenea crește apa Crișurilor și a Someșului; în unele locuri s'a și revărsat. În ajutorul ținuturilor inundate ori amenințate au fost trimise numeroase companii de soldați.

Marele incendiu din St.-Louis. Din Londra se anunță: Din ultimele știri sosite din St.-Louis rezultă că cu ocazia incendiului dela palatul clubului athletic „Missouri” au perit 37 persoane. Până acum au fost scoase 25 cadavre, 10 cadavre se află încă sub dărâmături. Victimele sunt în mare parte membri ai clubului athletic, cari erau întruniți la al optulea etaj. Numărul răniților se ridică la 50. Ieri la amiază palatul ardea încă.

La parter se aflau birourile unei bănci, care avea vre-o 7 milioane dolari în casă. Incendiul a izbucnit în localul băncii.

Până la sosirea pompierilor, focul cuprinsese primele patru etaje. Locatarii palatului dormeau la acea oră. Mare parte din ei au putut să scape grație prezentei de spirit a băiatului dela telefon, care pusese toate soneriile în mișcare. Alți locatari s'au aruncat dela al șaselea etaj în stradă, rămânând morți pe loc.

Poliția crede că incendiul a fost provocat de niște spărgători, cari au încercat să spargă cassa băncii cu materii explozibile.

Ofiter japonez condamnat la moarte. Din Tokio vine știrea: Ziarul „Asahi” publică destăinuri senzaționale cu privire la scufundarea vasului de război „Nisan”. După informațiile numitului ziar, distrugerea acestui vas nu se datorează unui accident. Vasul a fost scufundat de un ofiter japonez, care făcea spionaj în favoarea Rusiei. Ofiterul în chestie a fost condamnat la moarte.

Testamentul lui Edward. Edward intemeietorul ziarului „Le Matin” mort zilele acestea și-a lăsat prin testament toată averea unei domnișoare Romano, care a fost intima soției lui, a actriței Lantelme, martora oculară a tragicului sfârșit al artistei și care i-a spus ultimele cuvinte, înainte de a cădea în valurile Rhinului.

Interzicerea jocurilor de noroc în Elveția. Din Zürich se anunță: Consiliul federal a hotărât ca cel mult în termen de doi ani să fie desființate toate cazinurile, unde se practică jocurile de noroc.

Cărți noi, apărute de curând: „Fire de tort”, volumul de poezii al dlui G. Coșbuc, într-o nouă ediție adăogată, la librăria C. Sfetea. Prețul 3 lei.

„Faust” de Goethe, în traducerea dlui Ion Gorun, o nouă ediție, aceeași editură, prețul 1 leu.

Năruirea unei clădiri la Varșovia. Din Varșovia se anunță: O casă cu șase etajii ce se clădea în strada Sredniaja, s'a năruit strivind o casuță de lemn alipită de ea. Șase persoane au fost grav rănite: un lucrător a murit, alți doi lucrători nu au fost regăsiți până acum.

Cea mai nouă modă: pantaloni spartii. După fusta tăiată a damelor, acum vine moda pantalonilor spintecați la bărbați. Ziarul „Daily Mirror” din Londra aduce fotografia unor ghigherlii, cari poartă pantalonii spintecați de jos până binisor către genunche. Cam seamănă cu pantalonii ungurești de cismă, dar întrucâtva mai eleganți. Au un singur avantaj: de acum și cei cu pantalonii rupți pot fi la modă...

În jurul atentatului dela Dobrița. Am publicat la timp că parchetul de Ilfov, a deschis acțiune publică împotriva studentului Mândăchescu și a rusului Abramoff, pe baza art. 6 din legea pașapoartelor. O delegație de studenți din București s'au prezentat dlui prim-procuror și dlui judecător de instrucție cerând punerea colegilor lor în libertate. Cum această cerere era ilegală, a fost respinsă. Mândăchescu și Abramoff au făcut însă apel în contra arestării lor. Camera de punere sub acuzare a judecat ieri acest apel, și l'a respins. Motivul pentru care

acest apel a fost respins e că d. procuror general a cerut menținerea în prevență a apelanților și aceasta în interesul instrucției. Atât Mândăchescu cât și Abramoff au făcut ieri cerere de punere în libertate pe cautiune. Această cerere se va judeca mâine.

x În atențiunea bolnavilor! Balsamul Mittelmanna pentru stomac încetează în scurtă vreme lipsa de apetit, incuierea scaunului, durerile de cap, cărceii de stomac, arderea de stomac, apoi tot felul de boale de intestine, luând de 3-ori la zi, înainte de mâncare, câte-o lingură cafea. **Prețul 2 coroane.** Pregătește și expediază: **Eugen Mittelmanna, farmacie la „Leul de aur” în Ungvár, str. Nagyhíd-u. (Mi 1621)**

x Ghete pentru serate, în culoare roșie, albastră, rosă și albă. Ghete de piele și de lac, modrene, la Weinberger János în Arad.

x Reticule elegante de mătăsă p. femei, garnituri pentru călătorie, geamantane, pungii, articlii de toaletă, asortiment foarte bogat și prețuri foarte ieftine la firma HEGEDŰS. He 1891

NOUONIA

Bursa de cereale din Budapesta.

(După 50 kgr.)

	13 Martie.
Grâu pe Aprilie	12.50
Grâu pe Maiu	12.43
Grâu pe Octomvrie	11.25
Secară pe Aprilie	9.47
Secară pe Octomvrie	8.65
Ovăș pe Aprilie	7.67
Ovăș pe Octomvrie	7.70
Porumb pe Maiu	6.75

Bibliografie.

A apărut:

POCĂIȚII de Dr. SEBASTIAN STANCA. E un studiu voluminos pentru combaterea sectei pocăiților. În 25 capitole tractează pe larg toate învățăturile sectei dovedindu-le întreaga rătăcire. O recomandăm în deosebi preoțimei și învățătorimei ca o armă puternică în lupta cu sectarii. Cartea costă 4 cor. și se poate comanda dela autor (Dr. Seb. Stanca preot în Szászsebes) și dela librăriile românești.

(Sa 1936—10).

POSTA ADMINISTRAȚIEI.

Dr. Aug. Rațiu, Turda. Am primit 14 cor. în abonament până la 31 Mai a. c.

Ilie Iana-Panișca, Oravița. Am primit 14 cor. abonament până la 31 August a. c.

Luca Lazărescu, Ferendia. Am primit 19.60 cor. în abonament până la 30 Iunie 1914.

-Redactor responsabil: **Constantin Savu.**

Noutăți literare!

De vânzare la librăria „Concordia” Arad
Strada Deák-Ferenc nr. 20.

O. Goga, **Domnul Notar.** Dramă în 3 acte din viața ardelenescă. Prețul Cor. 2 + 10 fileri porto.

N. Iorga, **Istoria statelor balcanice în epoca modernă.** Lecții ținute la universitatea din București. Cor. 3.50 + 30 fil porto

N. Iorga, **Pagini despre Basarabia de astăzi.** Cor. 1.50 + 10 fileri porto.

N. Iorga, **Corependența lui Dimitrie Aman negustor în Craiova (1794—1834).** După originalele păstrate în „Muzeul Aman” din Craiova (1913). Prețul Cor. 4 + 30 fileri porto.

N. Iorga. Un biruitor: **Radu-Vodă Șerban** 50 fileri + 5 fileri porto.

N. Iorga, **Femeile în viața neamului nostru** Cor. 2.50 + 20 fileri porto

N. Iorga, **Viața femeilor în trecutul românesc.** Poate fi întrebuințată și ca o carte de citire și studiu pentru școlarele de fete. Cor. 1.75 + 10 fil. porto.

N. Iorga, **Scrisori domnești.** Cor. 1.50 + 10 fileri porto.

N. Iorga, **Trei lecții de istorie despre însemnătatea Românilor în istoria universală ținute pentru Principele Carol la deschiderea cursurilor de vară din Vălenii-de-Munte.** 75 fileri + 10 fileri porto.

N. Iorga, **Note de drum Prin Germania. La Colonia. Spre Bruxelles. Prin Franța de Nord la Calais. Rânduri din Anglia. Oxford. Windsor. Paris. Versailles.** Cor. 1.50 + 10 fileri porto.

N. Iorga, **Tulburările bisericesti și politicisimul.** O cuvântare și articole. 75 fileri + 10 fileri porto.

Virgil Arion, **Pagini din timpul răscoalelor țărănești.** Cu o prefață de N. Iorga. Prețul cor. 1.— + 10 fil. porto.

N. N. Beldiceanu, **Poezii.** Cor. 1.25 + 10 fil. porto.

M. I. Chirișescu, **Răsaduri. Nuvele.** Prețul Cor. 2.— + 20 fil. porto.

M. Lungianu, **Zile senine.** Prețul Cor. 1.50 + 10 fil. porto.

M. Beza, **Pe drumuri. Din viața Aromânilor.** Cor. 2.— + 10 fil. porto.

UN TÂNĂR ROMÂN,

de religiunea gr. ort. română, în etate de 26 ani, necăsătorit, și liber dela miliție, cu atestate foarte bune, care pricepe bine atât la conducerea moșii, cât și la contabilitate, dorește a se aplica ca administrator, la oarecare moșie din România.

Informații se pot cere dela subscrisul:

TEODOR ȘIMON,
Magyarcsanád
(Csanád-megye)
Ungaria

(Mi 1925—6)

Caut un candidat

cu practică, manieră bună și cultură socială. **Rece cunoașterea limbilor română, maghiară și germană în scris și vorbă.**

Dr. VICTOR HOTĂRAN,
advocat.

(Ho 1946—2)

Arad, strada Karolina 7.

AVIZ.

Am onoare a aduce la cunoștința Onoratului public românesc, că mi-am deschis

cancelaria advocațională

în Pancsova, în casele Teodoroviclu.

Cu stimă:

Pa 1941—2

DR. STEFAN PASCU.

Bătăturile,

scortocenia pielii, urciorii de pe mâni și din față încetează în decun de 1 zi dacă folosiți

„CANNABIN”
1 sticlă 1 cor., franco
1 coroață 40 fil., 3 sticle franco 3 cor. De vânzare

la farmacia TÖRÖK, Budapesta, Király-u. 12 și la proșitor: Dr. E. FLESCH, farmacie la „CORDANĂ” în Gji

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI.

SITUAȚIUNE SUMARA.

1913.		1914.	
16 Februarie		8 Februarie	15 Februarie
ACTIV			
208 085 833	151 581 033 } stoc metalic { aur . . . 151 846 852 56 504 800 } (trate consid. ca aur 56 642 000)	208 617 880	208 488 852
1512 856	Argint și diverse monede	537 906	544 417
151219 704	Portofoliul român și străin	172 021 082	177 319 195
33 269 972	{ 15 135 800 Impr. pe pe ef. publice 23 298 800 34 721 200 Impr. pe ef. publ. în et. cri: 41 505 200 18 134 72 16 587 028 din care nu s'au ridicat lei 23 182 695 18 322 505	43 193 283	41 621 805
18 273 740	Imprumutul Statului (fără dobândă)	12 802 059	12 802 059
11 999 891	Efectele Capitalului social	11 999 674	11 999 674
17 319 977	Efectele fondului de rezervă	16 945 877	16 945 877
4 150 281	„ „ amort. imobil. mobil. și mașinilor	4 070 281	4 070 281
6 401 688	Imobile	6 545 847	6 601 018
866 138	Mobilier și mașini de imprimerie	1 005 07	1 005 737
603 041	Cheltuieli de Administrație	456 836	631 091
108 846 537	Efecte și alte valori în păstrare	145 924 092	146 711 092
110 970 830	Efecte în gaj și în păstrare provizorie	108 066 328	106 494 828
32 999 126	Conturi curente	15 559 430	11 402 645
9 544 023	Conturi de valori	23 784 125	23 808 184
4 370 131	Conturi diverse	9 549 472	8 143 041
718 430 768		781 078 748	778 589 316
PASIV			
12 000 000	Capital	12 000 000	12 000 000
34 219 790	Fond de rezervă	36 794 298	36 794 298
4 993 400	Fondul amort. imobil. mobil. și mașini	5 309 358	5 309 358
392 487 470	Bilete de bancă în circulație	399 851 080	403 382 020
1 331 257	Dobânzi și beneficii diverse	1 315 427	1 543 958
25 535 041	Conturi curente și recipise la vedere	31 245 440	32 059 559
219 817 367	Efecte și alte valori de restituit	253 990 420	253 205 920
28 046 443	Conturi diverse	40 572 725	34 294 203
718 430 768		781 078 748	778 589 316

Taxa: Scont 6%, Dobânda 6%

STEFAN SLADEK jun. fabrică de mobile

VĂRȘET, strada Kudritzner n-rul 44-46.

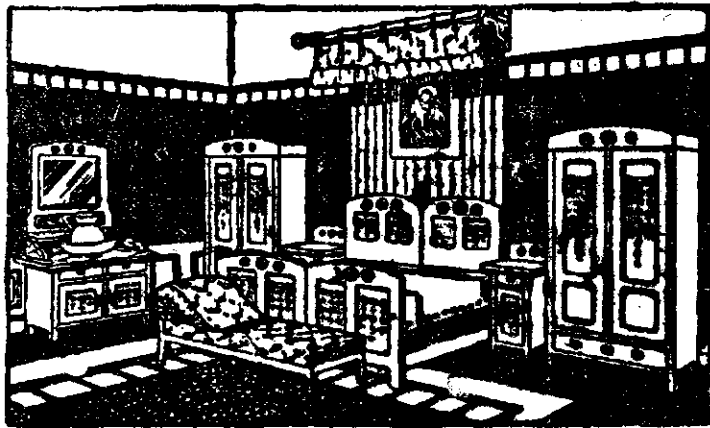
Cea mai renumită

mare fabrică de mobile
din sudul Ungariei (VERSECZ).

Sa 113-120

Pregătește mobilele cele mai moderne și luxoase cu prețuri foarte moderate.

Mare deposit de pianuri excelente, covorașe, perdele, țesături foarte fine și mașini de cusut.

Kovald Péter és Fia

atelier pentru vopsitoria de stufe, tort și blane, curățire chimică și spălătorie cu aburi

BUDAPEST, atelier și prăvălie principală în bul. VII., Szövetség-utca 35-37.

TELEFON: József 18-00 și József 15-71.

Secție postală deosebită pentru comanda din provincie.
Stabilimente colectoare în toate părțile capitalei.
Reprezentanți în cele mai multe orașe din provincie.

Ko 1612

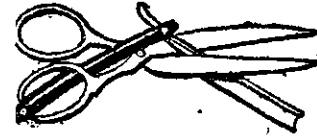
KOVALD COLOREAZĂ ȘI CURĂȚĂ!

NIG. VINTILLA

cea mai excelentă ascuțitoare artistică și pentru scobit în Ardeal, cu putere electrică.

Am onoare a aduce la cunoștința on. public că am înființat în SIBIU (Nagyszeben), str. Cisnădiei 43.

o ascuțitoare pentru cuțite artistică și de scobit, atelier pentru nichelare și galvanizare, după cerințele cele mai moderne, unde se execută tofelul de lucrări în această branșă; execut aparate medicale, ascuțesc și nichel. — Pentru ascuțirea bricelor, foarfecilor și mașinilor pentru tunderea părului și barbei ofer garanția cea mai mare.

Vi 1277

6 buc. briciuri trimise spre ascuțire retrimite acasă o fac pe cheltuiala mea proprie. Nichelări, ascuțiri, reparări, lucrări de cuțitar, șlefuiți de sticlă pentru optică, se execută pe lângă garanția, cu prețuri ieftine. — Obiecte veritabile de oțel englez și suedez cu prețuri ieftine.

VINURI

vechi și noi de vândut.

Adresați-vă cu toată încrederea la proprietarul de vii din Șiria (Világos) Petru Benea, căci Vă trimite numai vinuri bune, curate și pe lângă prețurile cele mai moderate.

Vinuri vechi din anii 1911-1912

Vin alb	82	62
Rizling	86	64
Rosu de Minis	110	100
Carbenet	115	—

Vinuri noi din anul 1913

Vin alb	50.
Rizling	52.
Siller	54.

Expediez la dorință în sticle și în cantitate mai mică vin.

Vinul să expedieză cu rambursă dela 50 litri în sus sub îngrijirea mea proprie.

Vase dau împrumut pe timp de două luni. Pentru Calitatea vinului garantez.

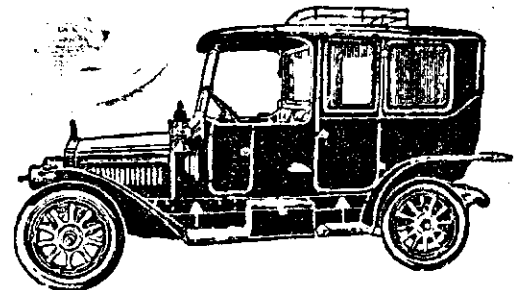
Be 947

Petru Benea
prop. și neg. de vinuri
Világos (Arad m.)

Reparaturi de motoare și automobile în orice mărime execută în atelierile mecanice de mașini

W. BENKER

SIBIU, Lederer-gasse nrul 30.

Specialitate: Aparate electromagnetice de aprins. — Roți dințate, tăiate.

Be 1276

O rugare modestă,

care nu vă costă nici o obosală dar Administrației noastre îi poate fi de mare folos. — Administrația noastră roagă pe toți ceice târguiesc și comandă din articolele anunțate în foaia noastră, să amintească că firma a cetit-o în ziarul acesta.

De aproape 50 de ani renumita firmă

Heldenberg

din SIBIU str. Helfauer 9

este cele dintâi și unicul magazin de pianuri și harmoniuri al Transilvaniei, al cărei proprietari sunt specialiști în construirea pianurilor și au și diplomă de conservator. Oferă on public :

pianine, pianuri și harmoniuri,

instrumente alese cu pricepere dela cele mai bune firme cu cele mai ieftine prețuri de fabrică pe lângă deplină garanță.

CEL MAI MODERN INSTITUT TIPOGRAFIC ROMÂNESC DIN UNGARIA ȘI TRANSILVANIA

„CONCORDIA”

SOCIETATE PE ACȚIUNI

ARAD,

STR. ZRINYI NRUL 11a.

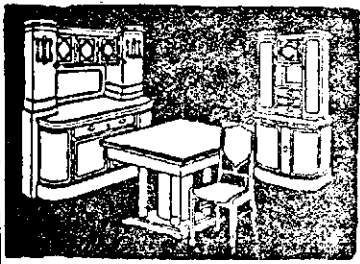
Fiind aprovizionat cu cele mai moderne mașini din străinătate și patrie, ca: *mașini de cules, mașini de tipar, mașini de tăiat și mașini de vărsat clișee*, precum și cu cele mai moderne litere, primește spre executare totfelul de *opuri, reviste, foi, placate, registre, tipărituri pentru bănci și societăți, precum și tipărituri advocaționale, invitații de logodnă, cununie și pentru petreceri*. Anunțuri funebre se execută cu cea mai mare urgență. Se execută tot felul de lucrări de aceasta branșă dela cele mai simple până la cele mai fine. — Executare promptă. — Prețuri moderate.

Hinger József

tâmplar pentru edificii și mobile

Alba-Iulia, (Gyulafehérvár) str. Séchenyi nr. 10.

==== (Casa proprie). ====

Pregătește orice lucrări din acest ram atât noi cât și reparaturi; lucrări pentru clădiri, aranjamente complete pentru școli, biserici, locuințe, birouri etc., din material bun și uscat după model sau din combinație proprie. — Prețuri convenabile, serviciu coulant se garant.

(Hi 1280)

Fiecare trebuie să știe că fotograficul

VICTOR MYSZ DIN SIBIU

și-a vândut atelierul din strada de mai înainte iar acum și-a deschis un

atelier fotografic de artă

corespunzător cerințelor moderne în

SIBIU, str. Elisabeta nrul 34.,

unde execută totfelul de fotografii artistice cu prețuri convenabile. — Fotografiilor amatori li-se acordă favoruri. (Mi 1587)

Pe timp închis fotografiile se execută la lumină electrică.

ATENȚIUNE!

ATENȚIUNE!

Nici un român să nu-și cumpere mobile până ce nu vizitează
PRIMA FABRICĂ ROMÂNEASCĂ DE MOBILE

EMIL PETRUȚIU

în SIBIU (Nagyszeben) str. Sării (Salzgasse) 37.

care execută totfelul de mobile moderne în toate stilurile, — ca garnituri pentru

dormitoare, prânzitoare, saloane și tapeterie proprie.

EXPOZIȚIE ZILNICĂ cu garnituri complete. Construește toate lucrările de lipsă pentru biserici vechi și noul și binale, pe lângă executarea cea mai solidă; promptă și pe lângă garnituri.

Telefon : 47.

(Pe 1346)

Telefon : 47.

ATENȚIUNE!

ATENȚIUNE!

Primul, unicul fabricant de Instrumente muzicale în SIBIU. — Specialist în confecționare de violine.

Babós Béla

Sibiu, mai înainte Piața mică 24, acum str. Urezeului (Reispergasse) 2

Depozit bogat și bine asortat în *violine de școală precum și în violine de maestru vechi și noue, citere, clarinete, de metal de suflat harmonice și părțile lor constitutive ș. a. m.*

Gramofone și plăci

în cea mai mare alegere. — *Coarde din străinătate cu garantat quint curat.* — Reparaturi se execută prompt și în mod artistic.

Cereți catalog gratis și franco.

(Ba 1586)

Alife „Măgnás” p. față:

singurul mijloc cosmetic nevătămător, contra sgrăbunțelor, depierii pielii, petelor din față, crepării pielii, roșății și contra tuturor boalelor de piele. După întrebuințarea unei singure tegle dispar sbărciturile feței. Prețul 1 tegle 1 cor. 50 fl. Pudră „Măgnás” (în 3 colori) 1 cutie 1 cor. 50 fl. Săpun „Măgnás” 1 cor. 20 fl.

Cosmetic „Măgnás” pentru mâni:

foarte folositor pentru catifelarea mânilor roșii, degerate, crepate, aspre și sbărcite. E de prisos a se mai întrebuința glicerina și vaselină, deoarece efectul cosmeticului „Măgnás” e sigur și acest cosmetic poate fi întrebuințat și ziua. — Prețul 90 fl.

„Anti pertussin”:

mijloc excelent contra tusei și răgușelii, respirației grele, cătărilor, tusei măgărești la copii. — Prețul 1 cor. 80 fl.

Spirit „Prima”:

mijloc excelent contra reumei și podagrei, durerii de cap și de dinți. După 1—2 întrebuințări are efect sigur. — Prețul 1 sticle mari 1.50 fl.

Spirit „Cappilloform”:

singurul mijloc excelent contra căderii Părului. — Prețul 1 cor 50 fl.

„Deutoform” apă pentru gură:

cel mai bun mijloc contra mirosului rău de gură și pentru împedecarea stricărei dinților. — Prețul 1 cor. 50 fl.

Balsam de Ardeal pentru stomac:

mijloc excelent contra durerilor de stomac, lipsei de apetit, incuierii scaunului, stomacului stricat și boalelor de stomac. — Prețul 1.50 fl.

Vopsitor pentru păr:

în culoarea neagră, întunecată și brunată deschisă, mijloc excelent și durabil, nu murdărește albiturile de pat. — Prețul 5 cor.

Regenerator pentru păr:

redă părului cărunt culoarea originală. — Prețul 1 cor. 20 fl.

Contra ciumei de porci:

precum și în contra tuturor boalelor porcilor, cel mai excelent medicament, recomandat de către medici, este praful de Ardeal pentru porci — Prețul unei cutii mari 1 cor., o cutie mică 50 fl. O singură întrebuințare a prafului de Ardeal pentru galițe încetează perirea galiților. — Prețul 1 cor.

Hypnonervin:

singurul mijloc sigur și probat contra nervosității și a insomniei. Prețul 3 cor. — Toate medicamentele mai sus amintite se află de vânzare și se pot comanda numai la farmacia lui

KELEMEN SÁNDOR ZILAH. — Vă păziți de imitații!

„AGRICOLA”

instituit de credit și de economii, societate pe acții în Ecica (Ecska Torontal).

CONVOCARE.

Domnii acționari ai institutului de credit și de economii „AGRICOLA” societate pe acții în Ecica, sunt invitați la

a IX-a adunare generală ordinară,

care se va ține în 31 Martie n. 1914, la 2 ore p. m. în localul institutului.

ORDINEA DE ZI:

1. Raportul direcțiunii, al comitetului de supraveghiere și stabilirea bilanțului.
2. Darea absolutului direcțiunii și comitetului de supraveghiere.
3. Alegerea a doi membrii în direcțiune.
4. Eventuale propuneri.

Direcțiunea.

Incheierea conturilor cu 31 Decembrie 1913

a institutului de credit și de economii „AGRICOLA”, societate pe acții în Ecica (Écska, Torontál).

ACTIVE	Contul Bilanț	PASIVE	
Cassa în numărar	4855 03	Capital societar	70000 —
Escont	96148 13	Depuneri spre fructificare	49628 19
Cred. camb. cu acop. hip.	39875 —	Reescont	36928 —
Imprumuturi hipotecare	12200 —	Imprumuturi hipot. cedate	3600 —
Imprumuturi pe oblig.	3859 —	Depozite de cassă	1014 03
Casa institutului	5000 —	Conturi curente	2955 16
Efecte	2900 —	Dividenda neridicată	425 15
Diverși debitori	228 —	Interese tranzitoare	2796 44
Perdere	2281 81		
	167346 97		167346 97

DEBIT	Contul profit și pierderi	CREDIT	
Interese: de dep.	2756 82	Interese	12270 39
de reescont.	4534 31	Provizioni	2659 04
de hipot. cedată	201 —	Perdere	2281 81
de cont-curent	820 46		
Dare: directă	1145 54		
10% după dep.	276 14		
Spese: de birou	343 57		
salare	1480 —		
marce de prez.	128 —		
porto	99 78		
Amortizări: din casa instit.	955 52		
din efecte	180 —		
din scaldătoare	848 86		
din mobilier	57 40		
d. spese de protest	232 05		
d. diverși debit.	656 95		
din escont	6579 20		
	9509 98		
minus fonduri	4084 36		
	17211 24		17211 24

ECICA, la 31 Decembrie 1913.

DIRECȚIUNEA:

Val. Magdu m. p. St. Ghilăzanu m. p. V. Petrovicu m. p. Dr. P. Obădeanu m. p.
dir. executiv.

I. Mioc m. p.

M. Ghilăzanu m. p.

COMITETUL DE SUPRAVEGHERE:

Subsemnații membrii ai comitetului de supraveghiere am examinat contul prezent al Bilanțului și Profit și Pierderi, și confrontându-le cu registrele principale și auxiliare, — le-am aflat în consonanță și exacte.

Moisă Brênda m. p.

Dr. Liviu Ghilezan m. p.

Ghiga Ghilăzanu m. p.

Dr. Simion Păcurariu m. p.

Iuliu Magdu m. p.

Sima Mioc m. p.

Petru Mioc m. p.

Revidat și aflat în ordine:

Dominic Rațiu m. p., revizor expert al „Solidarității”.

TIPARUL TIPOGRAFIEI „SOLIDARITĂȚII”, BUDAPEȘTE.

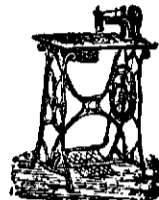
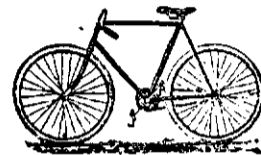
Horváth Béni

mehanic

Nagyvárad, Kossuth Lajos-u. 18 sz.

Recomandă în atenția publicului din loc și provincie, atelierul său mehanic aranjat de nou, unde primește comande și reparări de lucruri ce aparțin în branșe precum mașini de cusut, de scris, biciclete și gramofone, etc. — Utensiliile acestor mașini le are în depozit.

Reparaturile se efectuează repede și prompt.

Ho 1221

Prima fabrică de bănci de școală
brev. reg. ung.

Liferează

cele mai moderne și mai bune
bănci de școală

brevetate sistem „Feiwel”, „Zahn” și „Rettig”, mobilier pentru școli aparate de gimnastică, mobilier modern pentru biserici, bănci pentru biserici și mobilier pentru :: grădinile de copil. ::

Fe 1288

Prețurent gratis.

Fabricarea aranjamentelor de birouri moderne.